

ULVSHALE-FÆLLESSKOV DIGELAG

ADRESSE COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby

NATURA 2000 VÆSENTLIGHEDSVURDERING FOR ETABLERING AF 5 NYE BØLGEBRYDERE VED ULVSHALE STRAND, MØN.

TLF +45 56 40 00 00

FAX +45 56 40 99 99

WWW cowi.dk

INDHOLD

1	Indledning	2
2	Relevant lovgivning	3
2.1	Natura 2000-direktiverne	3
2.2	Habitatbekendtgørelsen	3
2.3	Bilag IV-arter	7
2.4	Vandområde planlægning	7
3	Formål	9
3.1	Dokumentationsgrundlag	9
4	Projektbeskrivelse	10
4.1	Forventede påvirkninger	16
5	Eksisterende forhold	17
5.1	Natura 2000- områder	17
5.2	Bilag IV-arter	28
5.3	Vandområder	35
6	Vurdering af påvirkninger	38
6.1	Vurdering af påvirkninger på Natura 2000-områder	38
6.2	Vurdering af påvirkninger på bilag IV-arter	47
6.3	Vurdering af påvirkning på vandområder	49

PROJEKTNR.	DOKUMENTNR.
A256285	TN-002

VERSION	UDGIVELSESDATO	BESKRIVELSE	UDARBEJDET	KONTROLLERET	GODKENDT
1.0	01-05-2024	Natura 2000 væsentlighedsvurdering	NIOT	JSLR	JBUN

7	Kumulative påvirkninger	49
8	Konklusion	49
9	References	50

1 Indledning

Projektet omhandler etablering af 5 nye bølgebrydere langs en kyststrækning nord for Ulvshale Fællestrand på Møn, beliggende nord for Ulvshale Strand på Møn.

I forbindelse med anlægsarbejdet med de nye bølgebrydere, udarbejdes i nærværende notat en Natura 2000-væsentlighedsvurdering, da projektområdet hvor anlægsarbejdet finder sted, er beliggende ca. 29 meter sydøst for Natura 2000-område nr. 168: "Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund". Området består af habitatområde H147, fuglebeskyttelsesområderne F84 Ulvsund, Grønsund og Fanefjord og F89 Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nord, samt RAMSAR område nr. 22.

I nærværende notat bliver projektets potentielle påvirkning på Natura 2000-området og de habitatnaturtyper og arter der er på udpegningsgrundlagene, samt potentielle påvirkninger af bilag IV-arter og vandområdeplaner vurderet. På Figur 1-1 ses det samlede projektområde, hvor etableringen af de fem nye bølgebrydere planlægges.

Figur 1-1 Projektområdet (lilla polygon) ligger ud for hhv. Ulvshale Fællesstrand og Ulvshale Strand på Møn.

2 Relevant lovgivning

Projektet vil komme i berøring med flere lovforhold af både national og international karakter.

2.1 Natura 2000-direktiverne

Natura 2000 er betegnelsen for et sammenhængende netværk af beskyttede naturområder i EU. Områderne er udpeget på grundlag af bestemmelser i EU habitatdirektivet fra 1992 (Rådet for Den Europæiske Union, 1992) og EU fuglebeskyttelsesdirektivet (Rådet for Den Europæiske Union, 2009) fra 1979 senest revideret i 2009. Områderne er udpeget for at bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Disse naturtyper og arter er opført på henholdsvis bilag I og II til habitatdirektivet. Herudover har medlemslandene desuden en forpligtelse til at beskytte de arter, som er anført på habitatdirektivets bilag IV (såkaldte bilag IV-arter) mod forsætlige forstyrrelser og drab, samt til at beskytte disse arters yngle- og rasteområder.

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder, forstyrrelse og drab af individer af de beskyttede dyrearter, samt forbud mod at ødelægge plantearter i alle deres livsstadier.

I Danmark er beskyttelsen implementeret gennem bl.a. habitatbekendtgørelsen og naturbeskyttelsesloven.

2.2 Habitatbekendtgørelsen

Nærværende Natura 2000-væsentlighedsvurdering gennemføres i medfør af § 7 og 8 i habitatbekendtgørelsen (BEK nr. 1098 af 21/08/2023¹).

Før myndighederne træffer en afgørelse efter en række regler fastsat i §§ 7 og 8, er de, jf. bekendtgørelsens § 6, forpligtede til at sikre, at projektet i sig selv, eller kumulativt med andre projekter, ikke kan medføre en væsentlig påvirkning af naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder. Før der træffes afgørelse i medfør af de bestemmelser, der er nævnt i § 7, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

De projekter, der omfattes af kravet om vurdering, er projekter som ikke direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning. Hvis myndigheden vurderer, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets

---

¹ BEK nr. 1098 af 21/08/2023 - Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

virksomheder på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles tilladelse, dispensation eller godkendelse til det ansøgte. Processen for en Natura 2000-vurdering af planer og projekter kan ses på Figur 2-1

Figur 2-1 Illustration af processen for gennemførelse af vurdering af projekters mulige påvirkning af Natura 2000-områder.

Hvis en væsentlig påvirkning ikke kan udelukkes i Natura 2000-væsentlighedsvurderingen, vil ansøger være forpligtet til at gennemføre en Natura 2000-konsekvensvurdering under hensyn til bevaringsmålsætningerne for det

pågældende Natura 2000-område. Ved vurdering af påvirkning af Natura 2000-områder gælder forsigtighedsprincippet. Hermed forstås, at det uden rimelig tvivl og på det bedst tilgængelige, videnskabelige grundlag kan afvises, at et projekt medfører skade på området.

I en Natura 2000-konsekvensvurdering indgår den overordnede målsætning for området samt bevaringsstatus for hver af de vurderede arter og naturtyper med tilhørende beskrivelser af levesteder, bestande, udbredelse, økologi og isolation. Natura 2000-konsekvensvurderingen skal på et videnskabeligt grundlag dokumentere omfanget af den potentielle påvirkning. Hvis Natura 2000-konsekvensvurderingen viser, at projektet kan medføre skade på Natura 2000-områdets integritet, dvs. en væsentlig negativ påvirkning ikke kan udelukkes jf. forsigtighedsprincippet, så kan myndigheden ikke umiddelbart meddele tilladelse til projektet.

Bekendtgørelsen åbner mulighed for dispensation (fravigelsesprocedure), hvis der er bydende nødvendige og væsentlige samfundsmæssige interesser, og der ikke findes alternativer til det ansøgte. Dette forudsætter dog, at der samtidig foreligger en fuldstændig vurdering af alle relevante alternativer og disses indvirkning på Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger. En evt. fravigelse forudsætter desuden, at der træffes alle nødvendige kompensationsforanstaltninger for at sikre, at sammenhængen i Natura 2000 bevares, og at Europa-kommissionen underrettes.

Hvornår en påvirkning anses for væsentlig, har stor betydning for denne vurdering. Ifølge vejledningen til habitatbekendtgørelsen (Miljøstyrelsen, 2020c) er en påvirkning ikke væsentlig:

- > hvis påvirkningen skønnes at indebære negative udsving i bestandsstørrelser, der er mindre end de naturlige udsving, der anses for at være normale for den pågældende art eller naturtype eller
- > hvis den beskyttede naturtype eller art skønnes hurtigt og uden menneskelig indgriben at ville opnå den hidtidige tilstand eller en tilstand, der skønnes at svare til eller være bedre end den hidtidige tilstand. Generelt vurderes det, at der er tale om kort tid, hvis der sker en naturlig reetablering af naturens tilstand inden for ca. et år. Midlertidige forringelser eller forstyrrelser i en eventuel anlægsfase, der ikke har efterfølgende konsekvenser for de arter og naturtyper, Natura 2000-området er udpeget for at beskytte, er almindeligvis ikke en væsentlig påvirkning.

Det er dermed Miljøstyrelsens vurdering, at man inden for rammerne af reglerne har mulighed for at vedtage planer eller gennemføre projekter, som medfører en vis negativ påvirkning, hvis bare denne påvirkning kan rummes inden for de naturlige udsving, eller hvis der kan ske reetablering inden for kort tid, der som nævnt ovenfor kan være op til et år.

Ved vurdering af om projektet kan påvirke Natura 2000-område væsentligt, inddrages også vandområdeplanernes målsætninger, og der foretages en vurdering af om projektet kan forringe de målsatte vandområders tilstand eller hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet

fastlagte foranstaltninger jf. § 8 i indsatsbekendtgørelsen (BEK nr. 449 af 11/04/2019²).

Tilsvarende som for Natura 2000 skal myndigheden jf. habitatbekendtgørelsens § 10 ved administration af de i § 7 nævnte bestemmelser vurdere projektets påvirkninger på de plante- og dyrearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV. Der må ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV-arterne eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV. Yngle- og rasteområder betragtes i denne sammenhæng ikke nødvendigvis i snæver forstand, og ved vurderingen kan der lægges en bred, økologisk betragtning af yngle- og rasteområder til grund (den såkaldte vedvarende økologiske funktionalitet).

2.3 Bilag IV-arter

Habitatdirektivet stiller ikke kun krav om udpegning af særlige bevaringsområder, men tilsvarende skal myndigheden jf. habitatbekendtgørelsens § 10 ved administration af de i § 7 nævnte bestemmelser vurdere planens/projektets påvirkninger af de plante- og dyrearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV. Der må ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis planen/projektet kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV-arterne eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV. Beskyttelsen af bilag IV-arter gælder overalt i landet, dvs. ikke kun indenfor Natura 2000-områderne. Yngle- og rasteområder betragtes i denne sammenhæng ikke nødvendigvis i snæver forstand, og ved vurderingen kan der anlægges en bred, økologisk betragtning af yngle- og rasteområder til grund (den såkaldte vedvarende økologiske funktionalitet).

I yngle- eller rasteområder i vandløb (f.eks. for odder) er målsætningen for vandområdekvaliteten som oftest god økologisk tilstand. En administration i overensstemmelse med denne målsætning, som også omfatter f.eks. fysiske forhold, vil normalt være tilstrækkelig til at undgå, at yngle- eller rasteområder beskadiges eller ødelægges (Miljøstyrelsen, 2020c).

2.4 Vandområde planlægning

Ved vurdering af, om planen/projektet kan påvirke Natura 2000-område væsentligt, inddrages også vandområdeplanernes målsætninger, og der foretages en vurdering af, om projektet kan forringe de målsatte vandområders tilstand eller hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger jf. § 8 i indsatsbekendtgørelsen (BEK nr. 797 af 13/06/2023³).

---

³ BEK nr. 797 af 13/06/2023 - Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vandområdeplanlægningen i Danmark sker med afsæt i reglerne i EU's Vandrammedirektiv (direktiv nr. 2000/60/EF af 23. oktober 2000)⁴. Direktivet fastlægger bindende rammer for vandplanlægningen i EU's medlemslande, og direktivets overordnede mål var, at alt vand, overfladevand og grundvand, inden udgangen af 2015, skal have opnået mindst "god tilstand" eller "godt økologisk potentiale". Hvad der nærmere forstås som god overfladevandtilstand er fastlagt i BEK nr. 796 af 13/06/2023⁵.

Vandområderne er nu omfattet af tredje generation af vandplaner, der er gældende for perioden 2021-27 (Miljøministeriet, 2023). Det enkelte vandområdedistrikt er underopdelt i en række hovedvandoplande, og projektområdet ligger indenfor hovedvandopland 1.10, Vadehavet.

Den konkrete vandplanlægning omfatter alle de konkrete afgrænsede og målsatte vandområder, der er fastsat i bekendtgørelsen om miljømål, og som samtidig fremgår af kortene på Styrelsen for Vand- og Naturforvaltnings (nu Miljøstyrelsens) hjemmeside, den såkaldte MiljøGIS. For de øvrige vandområder i Danmark, der ikke er målsat i vandområdeplanerne, varetages hensynet til tilstanden gennem myndighedernes administration af sektorlovgivningen.

Vandområdeplanerne fastsætter bindende mål for det enkelte vandområde baseret på kvalitetsparametre, og såfremt miljømålet ikke er opnået, angiver vandområdeplanerne nødvendige indsatser. Indsatserne skal være omkostningseffektive, og vandplanerne åbner således for, at der undtages fra indsatskrav, hvis det viser sig, at en indsats ikke er omkostningseffektiv.

Kvalitetsparametre for kystvande er bl.a. fytoplankton, rodfæstede planter og bentiske invertebrater. For de enkelte kvalitetsparametre er der udviklet nationale indices, der kan måle tilstanden for den pågældende parameter. Den samlede aktuelle miljøtilstand vurderes ud fra den ringeste kendte parameter. Vurderes tilstanden efter en af de tre kvalitetsparametre for vandløb eksempelvis til moderat, vil den samlede miljøtilstand blive vurderet til moderat, selvom de to øvrige kvalitetsparametre bestemmes til at være god. Den økologiske tilstand er derudover afhængig af de fysiske og kemiske forhold i øvrigt i overfladevandområdet.

For vandområder, hvor miljømålet ikke er opfyldt, gælder generelt, at der ikke kan tillades aktiviteter, der kan medføre yderligere belastning af vandområder eller udgøre en hindring af opfyldelse af miljømålene, jf. indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 1. Dette fortolkes i praksis meget restriktivt af Miljøstyrelsen, der som et eksempel i en igangværende sag om et andet vandområde afviser, at der findes bagatelgrænser for mertilledning af fosfor til en sø.

Det er muligt under strenge betingelser at fravige beskyttelsen af de overfladevandområder, der er omfattet af vandplanlægningen. Miljømålet god økologisk

---

4 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet)

5 BEK nr. 796 af 13/06/2023 – Bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

tilstand for overfladevandområder kan lempes ved nye ændringer af et overfladevandområdes fysiske karakteristika. Det kan ske, hvis "de nyttige mål, der tilgodeses ved fravigelse på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke tilgodeses på anden måde, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning". Samtidig skal følgende betingelser opfyldes:

- > Alle praktisk gennemførlige tiltag skal iværksættes for at mindske den skadelige indvirkning på den økologiske tilstand,
- > De nye ændringer skal være begrundet i væsentlige samfundsinteresser, eller
- > Nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, oprettholdelsen af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af ændringerne.

3 Formål

Formålet med denne analyse er at vurdere om etableringen af 5 nye bølgebrydere, samt renovation af en eksisterende bølgebryder, ikke kan afvises at medføre væsentlige påvirkninger af nærliggende naturområder og dermed en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder, arter opført på habitatdirektivets bilag IV, eller af målsatte vandforekomster.

3.1 Dokumentationsgrundlag

Som grundlag for Natura 2000-væsentlighedsvurderingen, vurderingen af bilag IV-arter samt vurdering af målsatte vandforekomster, er der anvendt relevant videnskabelig litteratur samt data fra diverse databaser. Litteratur og databaser er citeret i teksten. Kilderne omfatter, men er ikke begrænset til:

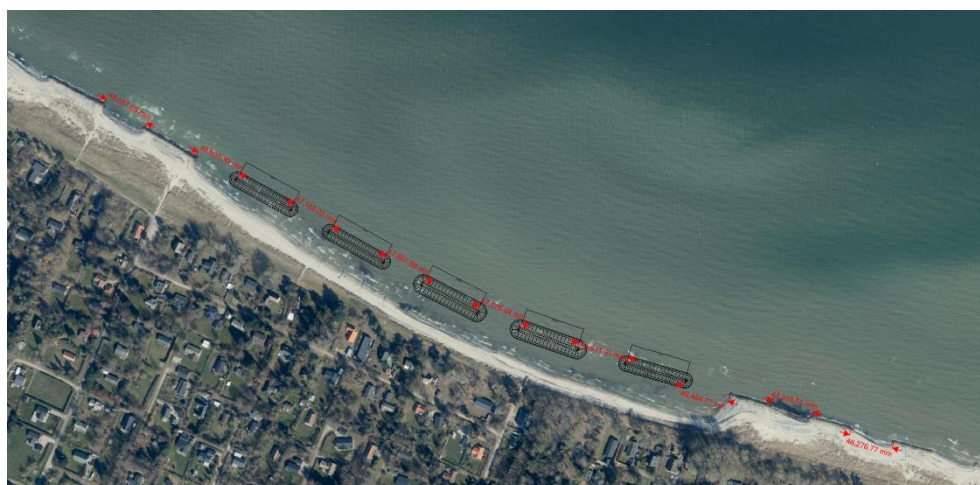
- > Arter.dk (Arter.dk, Arter.dk, 2024)
- > Naturdata (Danmarks Miljøportal, 2024)
- > Naturbasen (Naturbasen.dk, 2024)
- > DOF Basen (Dansk Ornitologisk Forening, 2024)
- > Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets bilag IV (Kjær, et al., 2023)
- > Natura 2000-basisanalyse 2022-2027 (revideret udgave) for Natura 2000-område nr.168 "Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund" der består af habitatområde H147, fuglebeskyttelsesområderne F84 Ulvsund, Grønsund og Fanefjord og F89 Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nord, samt RAMSAR område nr.22. (Miljøstyrelsen, 2021).
- > Vandplandata og MiljøGIS for basisanalyse for vandområdeplaner 2021 – 2027 (MiljøGIS, 2024b; Miljøstyrelsen, 2024)

4 Projektbeskrivelse

Projektet omhandler etablering af 5 nye bølgebrydere (E-I) nord for Ulvshale Fællestrand. Målet med opdateringen af nuværende kystbeskyttelses-anlæg i form af bølgebrydere er, på lang sigt, en fuld optimering af den samlede klimatilpasning for området, med håndtering af erosionsfaren fra bølger, havoversvømmelsesfaren fra nord, øst, sydvest og vest, samt håndtering af al fremtidig nedbør. På Figur 4-1 ses de eksisterende bølgebrydere (A-D og J-L) samt hvor de nye bølgebrydere ønskes placeret (I-E) og på Figur 4-2 ses placering og dimensioner af de 5 nye bølgebrydere.

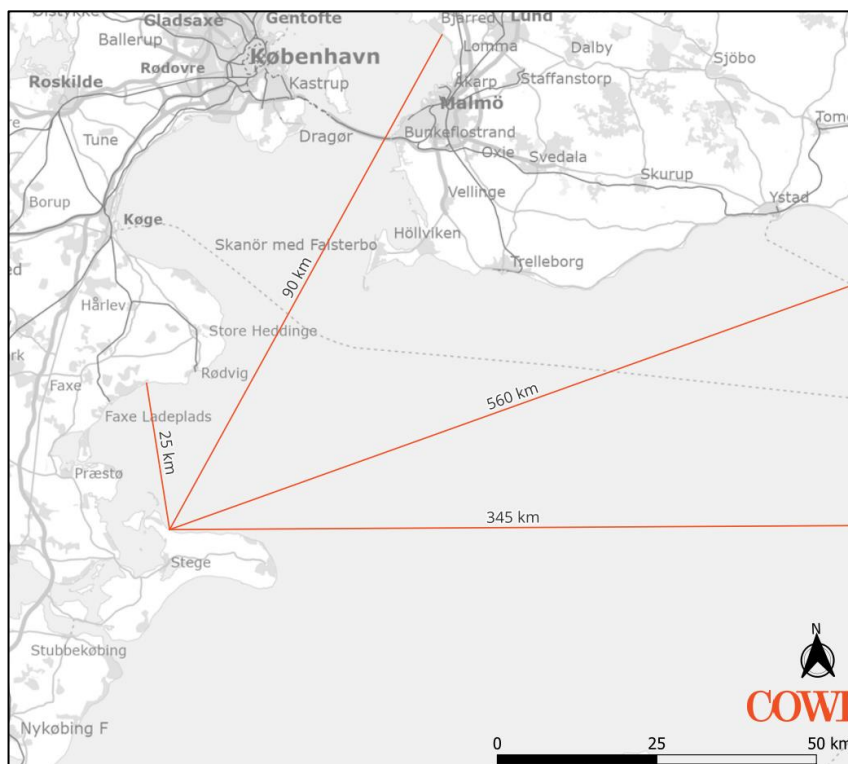
Figur 4-1 Eksisterende bølgebrydere A-D og J-L, samt Natura 2000-område N168.

Figur 4-2 Lokalteten hvor de 5 nye bølgebrydere ønskes placeret.

Eksisterende forhold

Ulvshale kystområdet består i dag primært af marine og æoliske sand- og grusaflejringer, med underliggende moræneler. Den overordnede sandtransportør i området er bølgeenergien, der forårsager en netto langtransport af sediment fra Møns klint mod øst. Transporten foregår langs Møns nordkyst forbi Ulvshale og med naturligt aflejringsområde mod nordvest. Det frie stræk i området når op til 560 km, som illustreret i Figur 4-3. Dette medfører en potentiel meget stor bølgeenergi og dermed oversvømmelsesrisiko i området.

Figur 4-3 Frit stræk fra Ulvshale Strand

I området ved Ulvshale findes flere lavtliggende, kystnære boligområder, der er truet af risiko for både kysterosion og oversvømmelser. Området er delvist beskyttet af et etableret dige, samt førnævnte eksisterende bølgebrydere. Derudover skal der håndteres vand fra baglandet i form af vand på terræn, som følger af episoder med kraftig nedbør.

Kystlinjen

Ulvshale strand er en del af Møns nordkyst. Kysten er en nedbrydningskyst med nettomaterialetransport i vestlig retning. Denne materialetransport har været holdt ved lige af sediment fra Møns klint og af nedbrud fra kridt- og lerskrænterne langs kysten og de mange rullestensstrande ved havet. For at give et bedre overblik ved beskrivelse er kystlinjen opdelt i stationer, med nulpunktet ved den østlige grænse af områdets østlige matrikel. Stationsnumrene stiger herefter med meters afstand fra nulpunktet til den østlige ende af Ulvshales erosionsprægede boligområde. Punkterne er afsat ved vegetationsgrænsen og stiger medløbende sedimenttransportens retning, hvilket er fra øst mod nordvest. Det sidste punkt er 2400 og afgrænses cirka ved østligste matrikel. Dette kan ses på Figur 4-4, hvor stationsnummer samt bølgebrydernetnummer er markeret.

Figur 4-4 Stationeringsnumre per 200 m samt markering af bølgebrydernummer

Ved sammenligning af kort over høj målebordsblade fra 1899 med ortofotos af området, ses kyststrækningens udvikling over tid. Etablering af forskellige typer af kystbeskyttelse har været årsag til en forstyrrelse af kystens naturlige ligevægt. Dermed er dele af kysten rykket frem, mens andre er rykket landværts.

Fremrykningen er bl.a. sket mellem station 950 og 1500 efter etablering af fem bølgebrydere i efteråret 1995. De blev etableret med henblik på at beskytte digefoden, men fungerede ikke efter hensigten. De er derfor senere blevet forlænget. Dette skete i november 2002 for bølgebryder nr. 5, oktober 2004 for bølgebryder 3 og 4 og i 2013 for bølgebryder nr. 2. Derudover blev bølgebrydere 11, 12 og 13 anlagt i 2013, hvormed strækningen mellem st 0 og 450 også er fremrykket med ca. 40 m på ét år, som følge af den tilhørende sandfodring. Alle bølgebrydere undtagen nummer 1 er i dag landfaste, mens der sker en mindre tombolodannelse ved bølgebryder 1.

Figur 4-5 viser et ortofoto fra 2022, samt kystlinjen i 1899, 1945, 2002 og 2022.

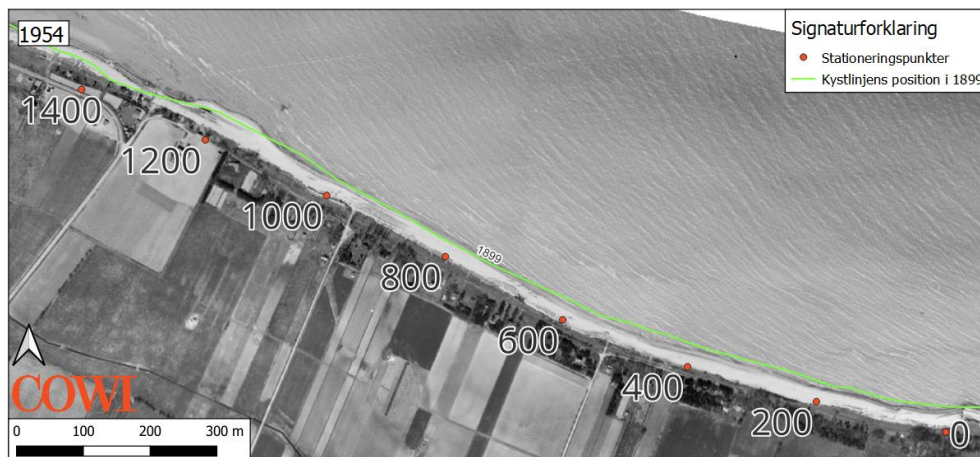
Figur 4-5 Ortofoto fra 2022 samt kystlinjernes position i området i 1899, 1954 og 2002

Som det fremgår af Figur 4-6 er strækningerne st. 900-1400 og st. 0-350 rykket frem, mens strækningen st. 350-900 (uden bølgebrydere) er rykket tilbage. Dette er sandsynligvis som følge af den uligevægt som de opførte bølgebrydere har skabt – og den manglende række bølgebrydere mellem Bølgebryder 5 og 11. Dette er især tydeligt ved sammenligningen af kystlinjen 1899 med 2022, hvilket kan ses på Figur 4-6.

Figur 4-6 Højde målebordsblade fra 1899 med markering af kystlinjen fra 2022.

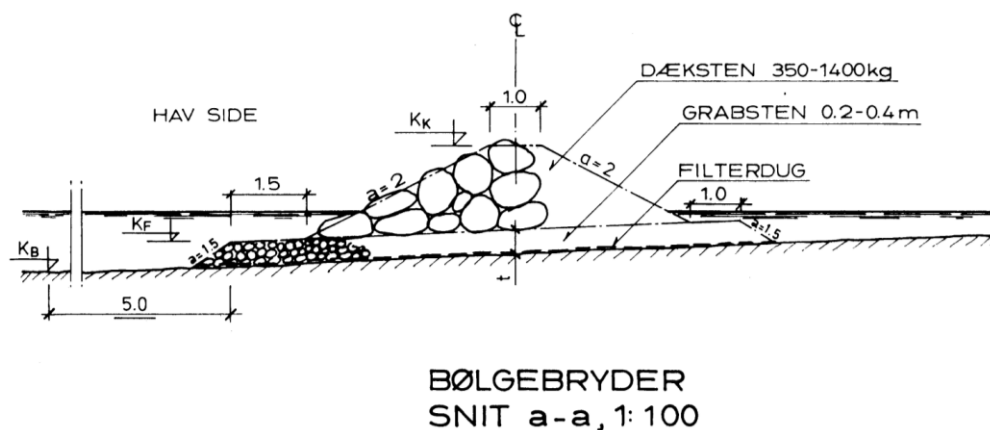
Mellem 1899 og 1954 er etableret en mindre hofde i forbindelse med et åudløb til havet ved station 0 samt små pælehøfder. Da der ikke har været tilgængelige data mellem 1899 og 1954, har det ikke været muligt at registrere mere præcist, hvornår denne hofde blev etableret. Dog kan det ses på Figur 4-7 nedenfor, at den har været i stand til at påvirke kystens balance, ved at mindske mængden af langtransport vest for station 0. Dermed er der skabt læsideerosion.

Figur 4-7 Ortofoto fra 1954 og kystlinje fra 1899.

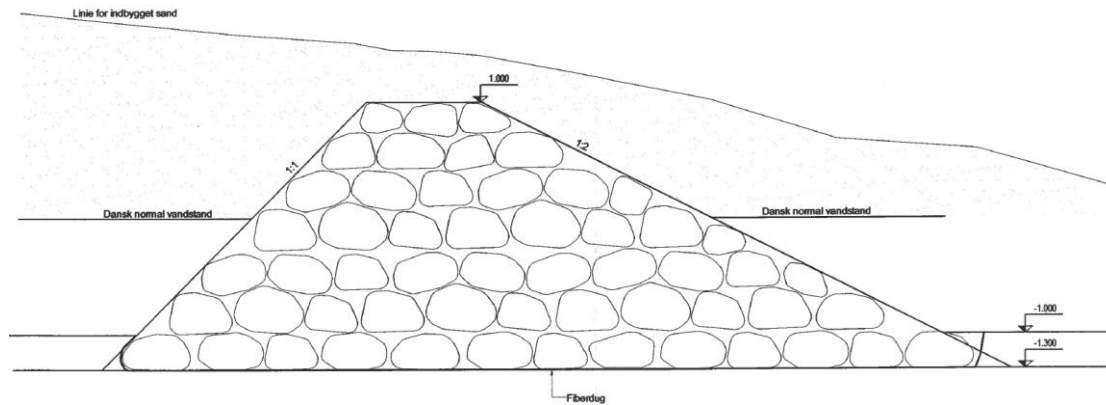
Bølgebrydere

Da de 5 første bølgebrydere blev etableret i 1995 havde de alle en længde på omkring 40 m og en højde på 1,25 m og en opbygning som illustreret i Figur 4-8 med kronebredde på 1 m og anlæg 1:2 på hav- og landværts side.

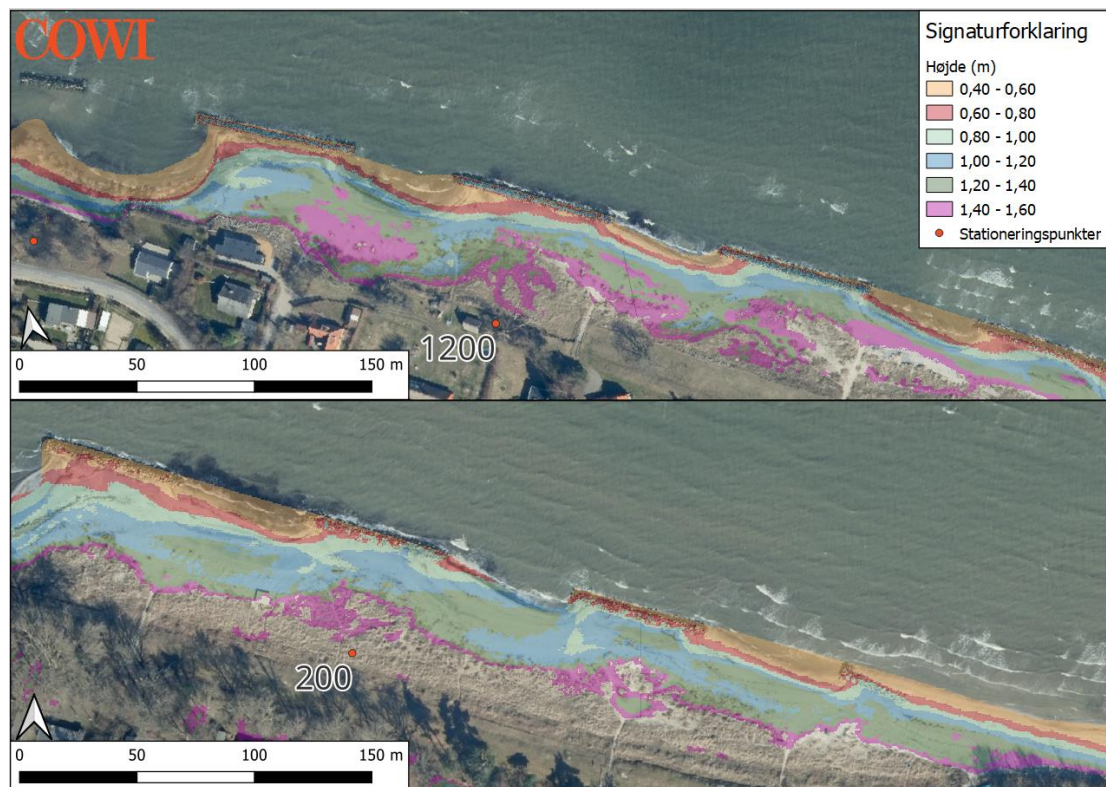
Figur 4-8 Tværsnit af bølgebryder fra 1995

I 2013 etableredes yderligere 3 stk. bølgebrydere. Dette blev gjort ved at først fodre med 30.000 m³ sand og bygge sandet op til kote -1,00. Herefter blev bølgebryderne anlagt med sten i størrelsen 0,4-0,8 m, og de føres ned til kote ca. -1,30 og opbygges til kote +1,00, som illustreret på Figur 4-9.

Figur 4-9 Opbygning af bølgebrydere 11, 12 og 13 i 2013.

Det er dog kun enkelte steder, bølgebryderne har holdt samme kote som ved deres anlæggelse. Som illustreret på Figur 4-10 er der kun enkelte steder, hvor bølgebryderne 11-13 (nederste ortofoto) når en kote +1,00 eller højere. Bølgebryderne 2-4 (øverste ortofoto) ligger alle med højder over kote +1,00, mens bølgebryder 1 og 5 ligger lavere.

Figur 4-10 Højden af bølgebryderne - højdemodel fra 2019. Øverste foto viser (fra venstre) bølgebryder 1, 2, 3, 4 og 5. Nederste foto viser (fra venstre) bølgebryder 11, 12, 13 og den østligste landfaste 14

Øst for bølgebryder 13 er den ca. 25 meter lange bølgebryder, der har østligste ende på land og derved minimere erosion bag bølgebryder 11, 12 og 13.

Mellem de to sæt af bølgebrydere findes en række af gamle pæletræ-høfder. Disse er så nedbrudt at de ikke længere kan antages at have en effekt på kystbeskyttelsen.

4.1 Forventede påvirkninger

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen gennemgås overordnet i dette indledende afsnit.

4.1.1 Anlægsfasen

> Arealinddragelse

I forbindelse etablering nye bølgebrydere vil der ske en arealinddragelse hvor marin flora og fauna, herunder ålegræsbevoksninger potentielt kan blive fortrængt, på et areal svarende til anlæg af de tidligere bølgebrydere (se Figur 4-9). Påvirkningerne vil blive vurderet nærmere i henhold til forekomst af habitattypen og arter på udpegningsgrundlaget for N168, samt på bilag IV-arter og vandområdeplaner.

> Sedimentspredning

Der vil ske sandfodring og dumpning af sten på havbunden indenfor projektområdet, og der er således risiko for ophvirvling og spredning af marint sand og sediment til nærliggende områder, herunder Natura 2000 område N168.

> Forstyrrelse i form af støj og vibrationer

Renovering af den eksisterende bølgebryder, samt etablering af de nye bølgebrydere vil medføre midlertidig støjende og vibrerende aktiviteter i form af anlægsarbejder.

> Forstyrrelse i form af menneskelig færdsel/aktivitet

I anlægsfasen vil anlægsarbejderne færdes på arbejdspladsarealet, og der vil være kørsel med maskiner. Antallet af personer på arbejdspladsarealet vurderes dog at være lavt sammenlignet med det antal personer, der til dagligt anvender Ulvshale Fællestrand og Ulvshale Strand.

> Risiko for individdrab

Der vil i forbindelse med anlægsarbejde ske kørsel med store maskiner indenfor områder med potentielle levesteder for beskyttede arter. Dermed er der risiko for, at individer af disse arter påkøres og derved slås ihjel.

Påvirkningen vil dermed blive vurderet nærmere i forhold til forekomst af arter på udpegningsgrundlaget for nærliggende Natura 2000-områder samt i forhold til bilag IV-arter.

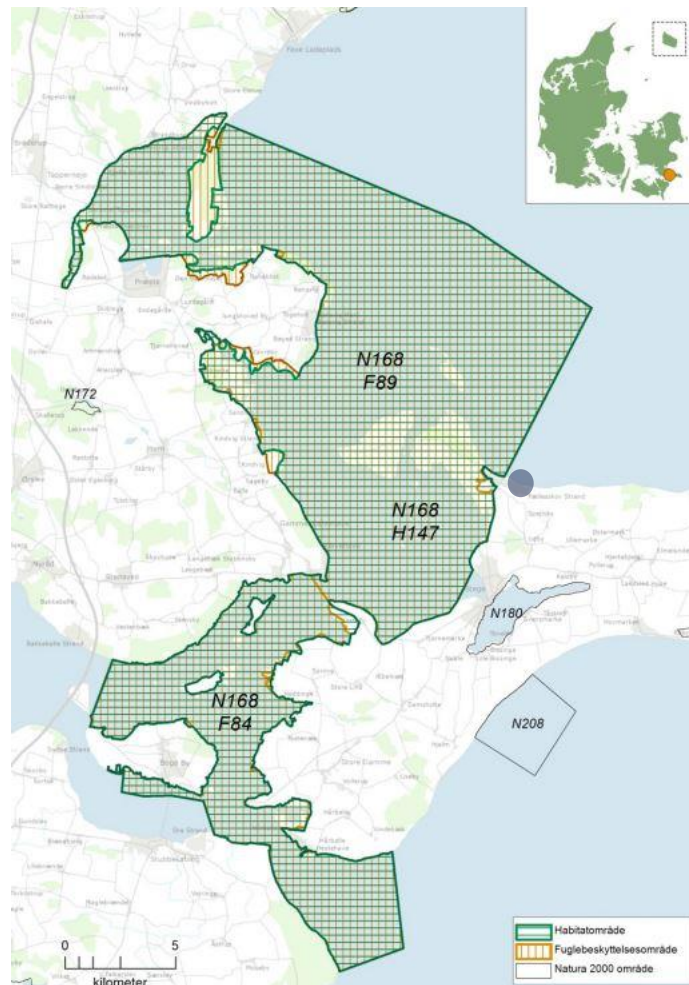
4.1.2 Driftsfasen

Der forventes ingen yderligere påvirkninger i driftsfasen sammenlignet med den nuværende situation.

5 Eksisterende forhold

5.1 Natura 2000- områder

Projektområdet er beliggende ca. 29 meter sydøst for Natura 2000-område nr. 168 "Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund" der består af habitat-område H147, fuglebeskyttelsesområderne F84 Ulvsund, Grønsund og Fanebjerg og F89 Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nord, samt RAMSAR område nr. 22.

Figur 5-1 Projektområdets placering (blå cirkel) i forhold til habitatområde H147 (vandret grøn skravering) og de to fuglebeskyttelsesområder F84 og F89 (lodret orange skravering).

5.1.1 Udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlaget for habitatområde H147 fremgår af nedenstående Tabel 5-1, og udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F84 og F89 fremgår af Tabel 5-2.

Tabel 5-1 Tabellen viser naturtyper og/arter på udpegningsgrundlag for Habitatområde H147. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter på habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype if. habitatdirektivet.

	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Avneknippemose* (7210)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Vinteregeskov (9170)	Stilkeke-krat (9190)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Mygblomst (1903)	Stor kærguldsmed (1042)
	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Flodlampret (1099)	Havlampret (1095)
	Stor vandsalamander (1166)	Spættet sæl (1365)
	Marsvin (1351)	Bredøret flagermus (1308)
	Grågrøn klit (2130)	Klitrede (2140)
	Havtornklit (2160)	Skovklit (2180)
	Klitlavning (2190)	Enebærklit* (2250)
	Søbred med småurter (3130)	Kransnålage-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Avneknippemose* (7210)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Vinteregeskov (9170)	Stilkeke-krat (9190)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Mygblomst (1903)	Stor kærguldsmed (1042)
	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Flodlampret (1099)	Havlampret (1095)
	Stor vandsalamander (1166)	Spættet sæl (1365)
	Marsvin (1351)	Bredøret flagermus (1308)

Tabel 5-2 Tabellen viser fuglearter på udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde F12. Det er for hver fugl angivet, hvorvidt der er tale om en ynglefugl (Y) eller en trækfugl (T).

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 84		
Fugle:	Knopsvane (T)	Sangsvane (T)
	Troldand (T)	Lille skallesluger (T)
	Toppet skallesluger (T)	Stor skallesluger (T)
	Havørn (TY)	Blishøne (T)
	Fjordterne (Y)	Havterne (Y)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 89		
Fugle:	Skarv (TY)	Knopsvane (T)
	Pibesvane (T)	Sangsvane (T)
	Grågås (T)	Blisgås (T)
	Bramgås (T)	Spidsand (T)
	Skeand (T)	Pibeand (T)
	Troldand (T)	Hvinand (T)
	Lille skallesluger (T)	Toppet skallesluger (T)
	Havørn (TY)	Stor skallesluger (T)
	Rørhøg (Y)	Vandrefalk (T)
	Plettet rørvagtel (Y)	Blishøne (T)
	Klyde (Y)	Hjejle (T)
	Brushane (Y)	Dværgterne (Y)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Rovterne (Y)
	Hedelærke (Y)	

I nedenstående afsnit præsenteres de relevante dele af Natura 2000-området udpegningsgrundlag, hvorefter de i relevant omfang relateres til de enkelte dele af projektets potentielle påvirkninger.

Det er langt fra alle potentielle påvirkninger, som er relevante i forhold til de enkelte dele af udpegningsgrundlagene for henholdsvis habitat- og fuglebeskyttelsesområderne, samt i forhold til relevante levesteder for bilag IV-arterne. Gennemgangen fungerer således som en indledende screening for, hvilke påvirkninger, der vurderes relevante at behandle yderligere.

5.1.2 Habitatnaturtyper

I nedenstående afsnit præsenteres de habitatnaturtyper fra udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N168, der findes indenfor en afstand af 3 km af projektområdet. Afstanden er valgt for ud fra en faglig vurdering om påvirkningens maksimale fysiske påvirkning.

Øvrige naturtyper der optræder i en afstand på mere end 3 km fra projektområdet vurderes i denne afstand ikke at blive påvirket af projektet, da projektet er af lokal karakter og ikke indebærer udledning eller emission af næringsstoffer eller miljøfremmede stoffer. De vil derfor ikke blive gennemgået eller vurderet nærmere.

For en generel beskrivelse af de enkelte habitatnaturtyper og deres økologiske krav henvises til "Beskrivelse af danske naturtyper omfattet af habitatdirektivet (NATURA 2000 typer)" (Skov- og Naturstyrelsen & DMU, 2016).

Bugt (1160).

Bugt er på udpegningsgrundlaget for habitatområde H147 og den vestlige del (2,2 hektar) af projektområdet er beliggende indenfor denne marine habitatnaturtype. Naturtypen udgør en meget stor del af det marine område, ca. 70 %. Naturtypen findes i områder, der er meget forskellige mht. påvirkning fra land, havstrømme og bundforhold. Stege Bugt og Faxe Bugt har et varieret plante- og dyreliv med bestande af bl.a. havgræs, ålegræs og vandaks.

Vadeflade (1140).

Bugt er på udpegningsgrundlaget for habitatområde H147 og den nærmeste forekomst af habitatnaturtypen ligger ca. 3 km nordvest for projektområdet. Naturtypen er registreret omkring Ulvshale, Nyord, Tyreholm, Sækkesand og Ægholm, syd for Feddet samt mellem Tærø og Lilleø. Den rummer ofte mange mikroalger og stedvist ålegræs, men typisk ingen landplanter. Fladerne huser mange bunddyr og har derfor betydning som fourageringsområde for vadefugle.

Strandvold med etårige planter (1310).

Strandvold med enårige planter er på udpegningsgrundlaget for H147 og den nærmeste forekomst af denne naturtype ligger ca. 1,5 km sydøst for projektområdet. Naturtypen forekommer generelt på stenede eller grusede strande og er karakteriseret af en ret ustabil enårig domineret vegetation. Naturtypen er ikke i hydrologisk kontakt med projektområdet og da strømrretningen er mod nordvest vil der derfor ikke forekomme læsideerosion. Anlæg af nye bølgebryder vil derfor ikke ændre de eksisterende strømforhold og sedimenttransport hvorfor en påvirkning i forbindelse med projektets aktiviteter kan udelukkes. Naturtypen vurderes derfor ikke nærmere.

Strandeng (1330).

Strandeng er på udpegningsgrundlaget for habitatområde H147 og den nærmeste forekomst af habitatnaturtypen ligger ca. 1,7 km sydøst for projektområdet. Den findes udbredt langs kysten i hele området, men med de største forekomster på Nyord og Ulvshale samt ved Præstø Fjord. Naturtypen er ikke i hydrologisk kontakt med projektområdet og da strømrretningen er mod nordvest vil der derfor ikke forekomme læsideerosion. Anlæg af nye bølgebryder vil derfor ikke ændre de eksisterende strømforhold og sedimenttransport hvorfor en påvirkning i forbindelse med projektets aktiviteter kan udelukkes. Naturtypen vurderes derfor ikke nærmere.

Grå/grøn klit *(2130).

Grå/grøn klit er på udpegningsgrundlaget for H147 og den nærmeste forekomst af habitatnaturtypen ligger ca. 700 meter fra projektområdet. Naturtypen er ikke i hydrologisk kontakt med projektområdet og da strømrretningen er mod nordvest vil der derfor ikke forekomme læsideerosion. Anlæg af nye bølgebryder vil derfor ikke ændre de eksisterende strømforhold og sedimenttransport hvorfor en påvirkning i forbindelse med projektets aktiviteter kan udelukkes.

Enebærklit (2250).

Enebærklit er på udpegningsgrundlaget for habitatområde H147 og den nærmeste forekomst af habitatnaturtypen ligger ca. 2,0 km øst for projektområdet. Naturtypen er ikke i hydrologisk kontakt med projektområdet og da strømrretningen er mod nordvest vil der derfor ikke forekomme læsideerosion. Anlæg af nye bølgebryder vil derfor ikke ændre de eksisterende strømforhold og sedimenttransport hvorfor en påvirkning i forbindelse med projektets aktiviteter kan udelukkes. Naturtypen vurderes derfor ikke nærmere.

Klithede (2140).

Klithede er på udpegningsgrundlaget for habitatområde H147 og den nærmeste forekomst af habitatnaturtypen ligger ca. 2,8 km øst for projektområdet. Naturtypen er ikke i hydrologisk kontakt med projektområdet, hvorfor en påvirkning i forbindelse med projektets aktiviteter kan udelukkes. Naturtypen vurderes derfor ikke nærmere.

Tidvis våd eng (6410).

Tidvis våd eng er på udpegningsgrundlaget for habitatområde H147 og den nærmeste forekomst af habitatnaturtypen ligger ca. 1,3 km øst for projektområdet. Naturtypen er ikke i hydrologisk kontakt med projektområdet, hvorfor en påvirkning i forbindelse med projektets aktiviteter kan udelukkes. Naturtypen vurderes derfor ikke nærmere.

Tørvelavning (7150).

Tørvelavning er på udpegningsgrundlaget for habitatområde H147 og den nærmeste forekomst af habitatnaturtypen ligger ca. 1,3 km øst for projektområdet. Naturtypen er ikke i hydrologisk kontakt med projektområdet, hvorfor en påvirkning i forbindelse med projektets aktiviteter kan udelukkes. Naturtypen vurderes derfor ikke nærmere.

Rigkær (7230)

Rigkær er på udpegningsgrundlaget for habitatområde H147 og den nærmeste forekomst af habitatnaturtypen ligger ca. 2,6 km øst for projektområdet. Naturtypen er ikke i hydrologisk kontakt med projektområdet, hvorfor en påvirkning i forbindelse med projektets aktiviteter kan udelukkes. Naturtypen vurderes derfor ikke nærmere.

5.1.3 Habitatarter

I nedenstående afsnit præsenteres de enkelte arter fra udpegningsgrundlaget for N16. Eventuel forekomst af den enkelte art i, eller nær projektområdet, beskrives med udgangspunkt i data fra (Miljøministeriet, 2024a) samt (Arter.dk, 2024). Der anvendes alene data fra perioden 2014-2024.

En generel beskrivelse af arterne er givet i basisanalysen (Miljøstyrelsen, 2021).

Mygblomst

Arten er ikke registreret i umiddelbar nærhed af projektområdet og nærmeste registrering ligger 20 km øst for projektområdet. Det vurderes dog, at arten har en udbredelse i området, der er større end, hvad registreringerne indikerer.

Arten er tilknyttet kalkrige kær, kildevæld, klitlavninger og lysåbne rørskove og projektområdet vurderes derfor ikke at rumme et egnet habitat for arten, da det ligger i et marint område.

Stor kærguldsmed

Arten er registreret ca. 1,8 km øst for projektområdet (Miljøministeriet, 2024a) og er i forbindelse med NOVANA-overvågning blevet eftersøgt på Ulvshale Hede i 2017 i de to vandhuller, hvor den blev fundet i 2014. Den blev kun fundet i det ene vandhul med 2 voksne individer. Arten er ikke stedfast og kan findes på forskellige lokaliteter fra år til år, så det manglende fund er ikke nødvendigvis udtryk for manglende tilstedeværelse. Der er flere egnede vandhuller på Ulvshale, og projektet vurderes ikke at være en trussel mod artens fortsatte forekomst i nærområdet.

Skæv vindelsnegl

Arten er ikke registreret i umiddelbar nærhed af projektområdet. Det vurderes dog, at arten har en udbredelse i området, der er større end, hvad registreringerne indikerer. Projektområdet vurderes ikke at rumme hverken yngle- eller rastemråder for arten da projektet udelukkende foregår i den helt kystnære/marine del af habitatområdet.

Sumpvindendelsnegl

Arten er ikke registreret i umiddelbar nærhed af projektområdet. Det vurderes dog, at arten har en udbredelse i området, der er større end, hvad registreringerne indikerer. Projektområdet vurderes ikke at rumme hverken yngle- eller rastemråder for arten da projektet udelukkende foregår i den helt kystnære/marine del af habitatområdet.

Flodlampret

Arten er ny på områdets udpegningsgrundlag og der er derfor ikke registreringer af arten i NOVANA-programmets overvågning. Det er derfor ikke muligt på nuværende tidspunkt at give en nærmere beskrivelse af artens forekomst i området. Dog findes der ikke vandløb/habitatvandløb i nærheden inden for en afstand hvor arten evt. kan opleve erosion/deposition som følge af projektet.

Havlampret

Arten er ny på områdets udpegningsgrundlag og der er derfor ikke registreringer af arten i NOVANA-programmets overvågning. Det er derfor ikke muligt på nuværende tidspunkt at give en nærmere beskrivelse af artens forekomst i området. Der findes dog ikke vandløb/habitatvandløb i nærheden inden for en afstand hvor arten evt. kan opleve erosion/deposition som følge af projektet.

Stor vandsalamander

Arten er registreret ca. 1,2 km syd for projektområdet (Miljøministeriet, 2024a). Det vurderes dog, at arten har en udbredelse i området, der er større end hvad registreringerne indikerer. Da projektområdet ikke rummer forekomst af søer eller træbevoksede arealer, vurderes det ikke at rumme yngle- eller rasteområder for arten.

Marsvin

Arten er registreret indenfor projektområdet (Miljøministeriet, 2024a). Det kan således ikke udelukkes, at arten vil kunne forekomme i eller nær selve projektområdet, men grundet eksisterende forstyrrelser i form af bl.a. menneskelige aktiviteter nær Ulvshale Strand samt den lave vandstand inde langs kysten, vurderes projektområdet ikke at udgøre egnet yngle- eller rasteområde for arten.

Bredøret flagermus

Arten er ikke registreret i umiddelbar nærhed af projektområdet. Det vurderes dog, at arten har en udbredelse i området, der er større end, hvad registreringerne indikerer. Da projektområdet ikke rummer forekomst af flagermusegnede træer og/eller bygninger, vurderes det ikke at rumme hverken yngle- eller rasteområder for arten.

Spættet sæl

Arten er ikke registreret i umiddelbar nærhed til projektområdet, men vurderes at kunne træffes her. Bestanden af spættet sæl bliver optalt i Bøgestrømmen samt ud for det nordøstlige Jungshoved. Bestanden har en opadgående tendens med 2018 som et godt år, hvor der blev registreret 60 sæler, efter et par år med nedgang. Det kan således ikke udelukkes, at arten vil kunne raste nær selve projektområdet, men grundet eksisterende forstyrrelser i form af bl.a. menneskelige aktiviteter nær Ulvshale Fællesstrand og Ulvshale Strand, så vurderes projektområdet ikke at udgøre egnet yngleområde for arten.

5.1.4 Fugle

I nedenstående afsnit præsenteres de enkelte fuglearter fra udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområderne F84 og F89. Eventuel forekomst af den enkelte art i eller nær projektområdet beskrives med udgangspunkt i data fra (Miljøministeriet, 2024a) arter.dk (Arter.dk, 2024) Naturdata (Danmarks Miljøportal, 2024) samt DOF-basen (Dansk Ornitologisk Forening, 2024). Der er eftersøgt fund af arter i en afstand op til 5 km fra projektområdet samt forekomst af kortlagte levesteder i en afstand op til 3 km fra projektområdet. Der anvendes alene data fra perioden 2014-2024.

En generel beskrivelse af de enkelte arter findes i basisanalysen for Natura 2000-området (Miljøstyrelsen, 2021).

Fjordterne (Y)

Arten er på udpegningsgrundlaget som ynglefugl for F84 og F89. Arten er registreret ca. 600 meter udfør Ulvshale Strand i 2023 (Arter.dk, 2024). Arten yngler langs kyster og fjorde, men også inde i landet i søer og moser og er fortrinsvis koloniruger og yngler ofte sammen med havterne eller hættemåger. De største bestande forekommer i Roskilde Fjord og ved Vadehavet. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Havterne (Y)

Arten er på udpegningsgrundlaget som ynglefugl for F84 og F89. Arten er registreret ca. 600 meter udfør Ulvshale Strand i 2023 (Arter.dk, 2024). Arten yngler i kolonier, hovedsageligt i tilknytning til vegetationsløse sandstrande eller i områder med lav og sparsom vegetation med relativ lidt færdsel. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Splitterne (Y)

Arten er på udpegningsgrundlaget som ynglefugl for F89. Arten er registreret indenfor projektområdet ved Ulvshale Strand i 2020 (Arter.dk, 2024). Arten yngler ret spredt og forekommer især i kolonier på små, ubeboede øer og holme ved kyster og fjorde, næsten altid i hættemågekolonier. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Dværgterne (Y)

Arten er på udpegningsgrundlaget som ynglefugl for F89. Arten er registreret indenfor projektområdet ved Ulvshale Strand i 2020 (Arter.dk, 2024). Arten yngler ret spredt og forekommer især i kolonier på små, ubeboede øer og holme ved kyster og fjorde, næsten altid i hættemågekolonier. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Rovterne (Y)

Arten er på udpegningsgrundlaget som ynglefugl for F89. Arten er registreret ca. 1 km nordøst for projektområdet i 2022 (Arter.dk, 2024). Arten yngler ret spredt og forekommer især i kolonier på små, ubeboede øer og holme ved kyster og fjorde, næsten altid i hættemågekolonier. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Rørhøg (Y)

Arten er på udpegningsgrundlaget som ynglefugl for F89. Arten er registreret indenfor projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2021 (Arter.dk, 2024). Rørhøg yngler i Danmark i rørskove i moser, søer og tørvegrave. Fødesøgning foregår over marker, vedvarende græsarealer og enge. Der er kortlagt levesteder for arten 1,3 km syd for projektområdet ved Hegningen syd for Teglværksvej.

Plettet rørvagtel (Y)

Arten er på udpegningsgrundlaget som ynglefugl for F89. Arten er registreret ca. 1,3 km sydøst for projektområdet i 2019 (Arter.dk, 2024). Plettet rørvagtel er en sjælden ynglefugl, som foretrækker sumpede vådområder og ferske enge og ådale med lavt vandspejl og rigelig vegetation, der ikke må gro til i rørsump. Kreaturafgræsning eller anden naturpleje er derfor vigtig for at forhindre

tilgroning med henblik på at fastholde artens ynglelokaliteter. Der er kortlagt levesteder for arten 2,2 km nordøst for projektområdet ved Mågenakken.

Klyde (Y)

Arten er på udpegningsgrundlaget som ynglefugl for F89. Arten er registreret ca. 1,4 km sydøst for projektområdet i 2022 (Arter.dk, 2024). Klyde yngler både i små og store kolonier og søger typisk føde sammen. De foretrækker strandenge med kort græs eller småøer, revler uden forekomst af mindre rovdyr. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Brushane (Y)

Arten er på udpegningsgrundlaget som ynglefugl for F89. Arten er registreret ca. 1,4 km syd for projektområdet ved Hegnede Bakker i 2020 (Arter.dk, 2024). Arten yngler hovedsagelig på flade, fugtige, kortgræssede enge uden eller med kun svag påvirkning af saltvand. Brushanen klarer ikke tidlig udbinding af kreaturer eller et større græsningstryk i artens rugetid, der især ligger fra midt i maj til midt i juni. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Hedelærke (Y)

Arten er på udpegningsgrundlaget som ynglefugl for F89. Arten er registreret ca. 350 m syd for projektområdet Hejrevej ved Ulvshale Fællesskov Strand (Arter.dk, 2024). Dens foretrukne ynglebiotop i Danmark er nåleskovslysninger og marker på sandet jord omkranset af skov samt heder og klitheder med hegn af træer eller med spredte træer og buske. I modsætning til sanglærken, der yngler i det åbne land, kræver hedelærken træer eller buske. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Skarv (TY)

Arten er på udpegningsgrundlaget som yngle- og trækfugl for F89. Arten er registreret indenfor projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2021 (Arter.dk, 2024). I Danmark yngler den ved fjorde, lavvandede kyster og større søer og en af de største kolonier (1400-2400 par) ligger ved Malurholm ved Møn. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Havørn (TY)

Arten er på udpegningsgrundlaget som yngle- og trækfugl for F84 og F89. Arten er registreret indenfor projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2021 (Arter.dk, 2024). Havørn foretrækker yngleområder med store søer og havkyster med mange fugle og fisk. Den kan anlægge sin rede på klipper, i træer og buske, på den bare jord, i store rørskovsområder mm. Det kan i nogle tilfælde, hvor gode redesteder ligger langt fra vand, dreje sig om afstande på over 10 km fra redestedet til fourageringsområdet. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Sangsvane (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F89. Arten er registreret indenfor projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2022 (Arter.dk, 2024). Arten fouragerer i store flokke på marker med vinterafgrøder og overnattende i søer eller ved lavvandede kyster. Det er en meget sjælden ynglefugl i Danmark

og ses i yngleperioden i små søer og moser. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Pibesvane (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F89. Arten er registreret indenfor projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2022 (Arter.dk, 2024). Pibesvane ses her i landet hovedsageligt i Vestdanmark, hvor de i oktober -april især fourager på marker med vinterafgrøder. Svanerne overnatter i søer og lavvandede kystområder. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Grågåås (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F89. Arten er registreret ca. 300 meter syd for projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2017 (Arter.dk, 2024). Grågåås forekommer stabilt som trækfugl i fuglebeskyttelsesområde F89. Arten yngler herhjemme, ofte i kolonier, i søer og moser med rørskov, hvor der er nærliggende enge eller græsplæner, der bruges til fødesøgning. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Bramgåås (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F89. Arten er registreret ca. 300 meter syd for projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2017 (Arter.dk, 2024). Bramgåås forekommer i fuglebeskyttelsesområde F89 med en stærkt fluktuerende bestand af trækfugle og de fouragerer, ofte sammen med grågåæs, på de omkringliggende enge, strandenge og marker i området. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Blisgåås (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F89. Arten er registreret indenfor projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2020 (Arter.dk, 2024). Blisgåås ankommer til Danmark fra ynglepladserne i oktober og især områderne omkring Ringkøbing Fjord, i Vadehavet samt flere områder på Sjælland og Lolland-Falster er vigtigste raste- og overvintringsområder. Blisgåås opholder sig som de øvrige gåsearter normalt på strandenge, enge og landbrugsarealer, hvor de fouragerer. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Skeand (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F89. Arten er registreret ca. 350 meter syd for projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2017 (Arter.dk, 2024). Skeand har en svingende forekomst som trækfugl i fuglebeskyttelsesområde F89, og er overvejende tilknyttet ferskvand. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Troldand (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F84 og F89. Arten er registreret indenfor projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2020 (Arter.dk, 2024). Arten yngler typisk i kolonier i vegetationsrige søer og laguner. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Lille skallesluger (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F84 og F89. Arten er registreret ca. 600 meter nord for projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2021 (Arter.dk, 2024). Arten overvintrer især på østdanske lokaliteter med størst forekomst i farvandene omkring Sydsjælland og Lolland-Falster. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Stor skallesluger (T)

Arten er på udpegningsområdet som trækfugl for F84 og F89. Arten er registreret indenfor projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2022 (Arter.dk, 2024). Arten yngler på det sydøstlige Sjælland, i det sydøstlige Sønderjylland samt på Falster, Møn og Bornholm. Den yngler næsten udelukkende i opsatte redekasser på østvendte kyststrækninger. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Toppet skallesluger (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F84 og F89. Arten er registreret ca. 300 meter nord for projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2020 (Arter.dk, 2024). Toppet skallesluger overvintrer i vandområder med mindre end 20 meters dybde og de lavvandede danske farvande et vigtigt overvintningsområde. De største koncentrationer ses i den vestlige Limfjord, i fjorde og langs kyster af Østjylland, omkring Fyn, i Isefjord samt i farvandene omkring Sydsjælland, Lolland og Falster. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Knopsvane (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F84 og F89. Arten er registreret ca. 600 meter udfør Ulvshale Fællesskov Strand i 2023 (Arter.dk, 2024). Knopsvane er i vinterhalvåret primært knyttet til lavvandede fjorde eller beskyttede vige med udbredt undervandsvegetation, hvor fuglene ofte ses i store flokke. Fældefugle ses typisk i de samme habitater som de overvintrende fugle, dog koncentreret i færre områder. Knopsvaner er som andre andefugle følsomme over for menneskelige forstyrrelser i deres fældeperiode. Under fældningen mister fuglene alle svingfjer samtidig, og er derfor ikke flyvedygtige i op til tre uger i juli og august måneder. Øgede menneskelige aktiviteter på meget lavvandede områder, hvor knopsvaner fælder, kan således påvirke fuglenes antal i negativ retning. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Spidsand (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F89. Arten er registreret ca. 100 meter syd for projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2021 (Arter.dk, 2024). Arten yngler fåtalligt på kystlokaliteter som strandenge, strandsumpe og små holme, særligt i de sydlige dele af landet og langs den jyske vestkyst og raster også her. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Pibeand (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F89. Arten er registreret ca. 100 meter syd for projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2021

(Arter.dk, 2024). Pibeand yngler sjældent i Danmark og raster primært i Vadehavsområdet. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Hvinand (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F89. Arten er registreret ca. 100 meter syd for projektområdet ved Ulvshale Strand i 2021 (Arter.dk, 2024). Arten yngler i søer omgivet af løvskov ved Gribskov-Esrum Sø området og vinterbestanden kan være op til 100.000 fugle i de danske farvande. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Vandrefalk (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F89. Arten er registreret ca. 100 meter syd for projektområdet ved Ulvshale Fællesskov Strand i 2021 (Arter.dk, 2024). Artens yngler på klinter og klippekyster, som f.eks. Møns Klint, Stevns Klint og på Bornholm og i opsatte kasser i havne, på kraftværker og på broer. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Blishøne (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F84 og F89. Arten er registreret ca. 1,4 km syd for projektområdet ved Hegnede Bakker i 2022 (Arter.dk, 2024). Blishøne yngler i rørskov og fælder efterfølgende ved lavvandende kyster, indre fjorde og søer. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

Hjejle (T)

Arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl for F89. Arten er registreret ca. 300 meter syd for projektområdet ved Ulvshale Strand i 2021 (Arter.dk, 2024). Hjejlen fouragerer ofte i store flokke på græs- og pløjemarken, hvor de tit er i selskab med viben. Der er ikke kortlagt levesteder for arten indenfor 3 km af projektområdet.

5.2 Bilag IV-arter

I nedenstående afsnit præsenteres de bilag IV-arter, der vurderes at kunne blive påvirket af projektet. Der er i dette afsnit foretaget en indledende screening af bilag IV-arters sandsynlige forekomst indenfor en afstand af 3 km af projektområdet.

Angivelse af konkrete fund tager udgangspunkt i data fra Arter.dk (Arter.dk, 2024) samt Naturbasen (Naturbasen.dk, 2024). Der er eftersøgt fund af arter i en afstand op til ca. 3 km fra projektområdet. Der er alene anvendt data fra perioden 2014-2024.

Der er for de enkelte bilag IV-arter givet en overordnet beskrivelse af artens udbredelse, habitatpræferencer og levevis. For uddybende beskrivelser af de enkelte arter henvises til "Arter 2012-2017" (Therkildsen, et al., 2020), "Arter 2015" (Søgaard, et al., 2016), "Forvaltningsplan for markfirben" (Ravn, 2015), "Forvaltningsplan for flagermus" (Møller, Baagøe, Degn, & Krabbe, 2013), "Overvågning af arter 2004-2011" (Søgaard, et al., 2013), "Håndbog om

dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" (Søgaard, B.; Asferg, T., 2007) "Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets bilag IV" (Kjær, et al., 2023) samt Dansk Pattedyratlas (Dansk Pattedyratlas, 2022) , der også danner grundlag som kilder for nedenstående beskrivelser.

Marsvin

Den nærmeste registrering af marsvin er ca. 600 meter nord for projektområdet (Naturbasen.dk, 2024).

Marsvin er Danmarks mest almindelige hvalart og kan findes langs stort set alle danske kyster om end den er sjælden i Limfjorden og langs de bornholmske kyster. Arten findes i minimum tre geografiske populationer: 1) det nordlige Kattegat, Skagerrak og Nordsøen, 2) de indre danske farvande og 3) Østersøen. Hvor Østersø-populationen betegnes som kritisk truet og hvor bestanden i de indre danske farvande har udvist en tendens til faldende populationsantal, så er Nordsø-populationen stor og stabil. Der er ikke observeret specifikke yngleområder i danske farvande, men en høj mor/kalv ratio er i sommermånederne observeret i Bæltehavet samt langs den jyske vestkyst. Selv om marsvin kan forekomme i alle danske farvande, så er arten ikke jævnt fordelt, men samler sig i såkaldte hotspots lokaliseret i f.eks. Storebælt, Lillebælt, Nordlig Øresund og omkring Skagen samt ved Horns Rev i Nordsøen. Figur 5-2 viser de nærmeste registreringer af marsvin ift. projektområdet.

Figur 5-2 De nærmeste registreringer af marsvin (gul prik) ift projektområdet (rød polygon).

Springfrø

Den nærmeste registrering af springfrø er 1,4 km syd for projektområdet (Naturbasen.dk, 2024).

Det typiske ynglevandhul for springfrøer er et gravet solbeskinnet vandhul med en vanddybde på cirka en meter eller derover. Arten foretrækker god vandkvalitet, og at der er en del fri vandflade i midten, samt undervands- og bredvegetation. Desuden skal ynglevandhullet være fri for fiskeyngel (Hartel, 2009b). Springfrøens ynglevandhuller er ret forskelligartede, og man kan finde æg fra springfrøer på lokaliteter som fx. lavvandede afgræssede vandhuller eller brakvandshuller på den øverste del af strandenge. Når yngletiden er overstået, søger dyrene i skjul, enten på land op til 350 m fra vandhullet, eller i vandkanten, hvor de kiler sig ind under tuer og lignende. Her tilbringer de en inaktiv periode på flere uger, hvor de omstilles fysiologisk til sommeraktivitet. Først omkring 1. maj eller senere bliver de igen aktive. De fleste vandrer væk fra vandhullet, men nogle kan blive ved vandhullet og fouragere der til hen i juni måned (Kjær, et al., 2023). Figur 5-3 viser de nærmeste registreringer af springfrø ift. projektområdet.

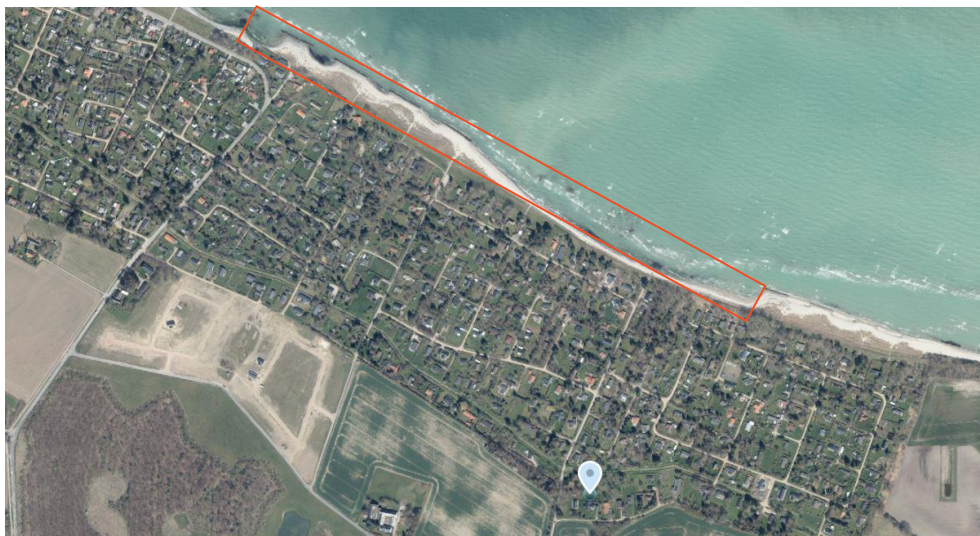

Figur 5-3 De nærmeste registreringer af springfrø (gul prik) ift projektområdet (rød polygon).

Stor vandsalamander

Den nærmeste registrering af stor vandsalamander er 1,4 km øst for projektområdet (Arter.dk, 2024).

Ynglelokaliteterne for storvandsalamander kan omfatte selv små vandhuller, og der stilles ikke store krav til omgivelserne. Derimod stilles høje krav til vandkvaliteten, og stor vandsalamander er derfor truet af eutrofiering (Fog, 1993; Søgaard, B.; Asferg, T., 2007; Gustafson, Andersen, Mikusinski, & Malmgren, 2009). Som regel finder man ikke ynglende stor vandsalamander i vandhuller med fisk, da larverne her er meget udsatte for prædation, medmindre vandhullet har meget bundvegetation, der kan fungere som refugium for larverne. Stor vandsalamander kan også findes i forurenede, dybe og/eller kolde vandhuller, men her yngler den ikke. Stor vandsalamander er mest aktiv sidst på aftenen og først på natten. Figur 5-4 viser de nærmeste registreringer af stor vandsalamander ift. projektområdet.

Figur 5-4 De nærmeste registreringer af stor vandsalamander (blå prik) ift projektområdet (rød polygon).

Spidssnudet frø

Nærmeste registrering af spidssnudet frø er ca. 1,4 km øst for projektområdet (Arter.dk, 2024).

Egnede ynglevandhuller for den spidssnudedede frø findes i mange typer habitater, f.eks. moser, enge, dyrkede marker, haver og fugtige græsområder i skove, og kan variere i størrelse fra små vandhuller til store søer (Kjær, et al., 2023). Den største ynglesucces fås i vandhuller uden fisk, men hvis bundvegetationen er rig, vil arten også kunne yngle i et vandhul med fisk (Søgaard, B.; Asferg, T., 2007). I april lægger hunnen 500-3000 æg, og haletudserne forvandles og går på land i slutningen af juni (Miljøstyrelsen, 2023). De unge frøer opholder sig på land tæt ved ynglevandhullet umiddelbart efter forvandlingen, mens de voksne frøer ikke er nær så knyttet til yngleområdet (Miljøstyrelsen, 2023). I november begynder frøerne at søge mod deres vinteropholdssteder, som oftest findes på land i de øverste jord- og bladlag, hvor temperaturen sjældent når under frysepunktet (Voituron, Paaschburg, Holmstrup, Barré, & Ramløv, 2009). Figur 5-5 viser den nærmeste registrering af spidssnudet frø ift. projektområdet.

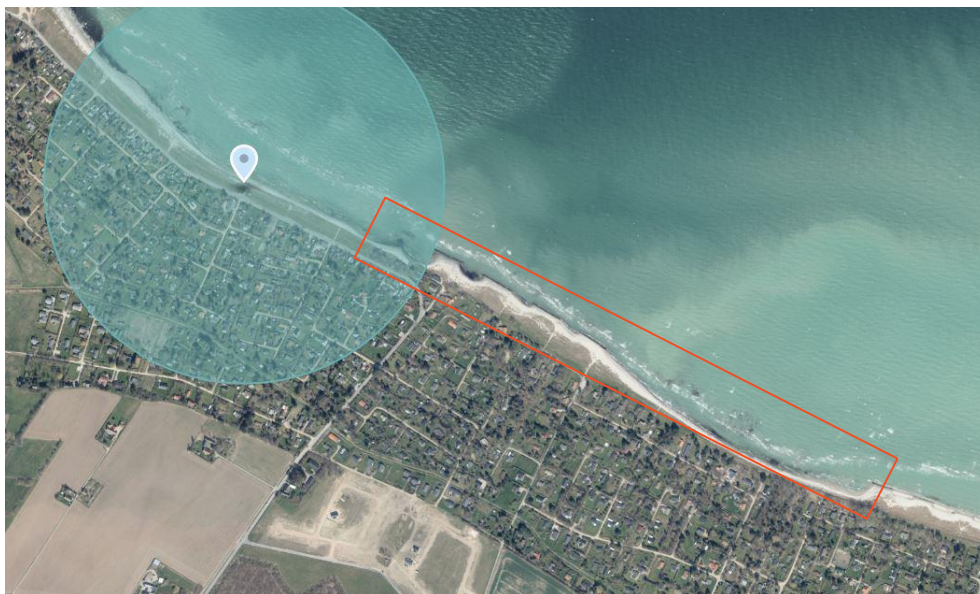
Figur 5-5 Den nærmeste registrering af spidssnudet frø (blå prik) ift projektområdet (rød polygon).

Markfirben

Nærmeste registrering af markfirben er ca. 500 meter øst for projektområdet ved Ulvshalevej (Arter.dk, 2024).

Markfirben findes spredt i det meste af Danmark med undtagelse af Lolland-Falster og nogle mindre øer. Arten er dog i tilbagegang i Danmark og specielt indlandsbestandene er truede bl.a. pga. habitatopsplitning og ødelæggelse af spredningskorridorer. Markfirbenets yngle- og overvintringshabitater består af soleksponerede skrænter med løs, tør jord og sparsom bevoksning. Parringen sker i maj og efter ca. én måned lægges æggene i tør varm jord typisk på en sydvendt skrænt. Æggene klækker i august-september, hvorefter de voksne firben går til deres overvintringsgrave i skrænterne. De nyklækkede unger kan blive ude til november. Firbenene solbader først på morgenen og sidst på eftermiddagen, og fourageringen sker indimellem. Føden består primært af græshopper, sommerfuglelarver og biller. Figur 5-6 viser udbredelsen af markfirben ift. projektområdet.

Figur 5-6 Den nærmeste registrering af markfirben (blå prik) ift projektområdet (rød polygon)

Stor kærguldsmed

Den nærmeste registrering af stor kærguldsmed er ca. 3 km øst for projektområdet (Naturbasen.dk, 2024).

Stor kærguldsmeds udbredelse i DK er koncentreret omkring Nordsjælland. Der er også fund fra Holmegårds Mose ved Næstved og fra Falster og Møn. I ældre tid er arten også fundet tværs over Jylland fra Ringkøbing til Aarhus, og i de seneste år er den truffet på en række lokaliteter i Midt- og Sydjylland, hvor den flere steder nu har faste bestande. Stor kærguldsmed er 2-3 år om udvikling til voksen. Den voksne han er territorial og holder et vågent øje med sit territorie fra udkigspunkter langs bredden. Æglægningen foregår ved, at hunnen flyver lavt og svirrende over steder med solrig plantevækst under vandoverfladen og ved hjælp af dyp med bagkroppen afkaster sine æg. (Kjær, et al., 2023). Stor kærguldsmed kan findes i solrige vande, ofte steder med en del vandplanter under overfladen langs bredden. Ynglestederne har ofte knapt så surt vand som eksempelvis lille kærguldsmeds. I mange tilfælde udgøres ynglestederne af skovsøer eller tørvegrave. Figur 5-7 viser udbredelsen af stor kærguldsmed i forhold til projektområdet.

Figur 5-7 De nærmeste registreringer af stor kærguldsmed (blå prik) ift projektområdet (rød polygon)

5.2.1 Øvrige bilag IV-arter

Øvrige bilag IV-arter vurderes enten ikke at forekomme indenfor 3 km af projektområdet, eller at have en levevis, hvor de risikerer at blive påvirket i forbindelse med projektet.

5.3 Vandområder

5.3.1 Vandforekomster

I vurderingen af påvirkninger af vandforekomster er der startet med at se på mulige konsekvenser for de nærmest beliggende forekomster af hver type. Viser disse ingen negativ påvirkning, vil der ikke vurderes yderligere på mere fjernt liggende områder.

Vandløb

Nærmeste målsatte vandløb er Landsledgrøft (DK-vandområde ID o3415), der ligger ca. 14 km fra projektområdet og uden direkte hydrologisk kontakt hertil.

Vandløbet er naturligt med en samlet ringe økologisk tilstand/potentiele grundet indikatorparametre for benthiske invertebrater, mens den kemiske tilstand er ukendt.

Målsætningen for både økologisk og kemisk tilstand af vsndløbet er god tilstand.

Da projektområdet ikke er i direkte hydrologisk kontakt til denne eller andre målsatte vandløb og da projektet ikke indebærer udledning af luftbårne emissioner, så vurderes projektet ikke at medføre påvirkning af målsatte vandløb, hvorfor der ikke vil blive vurderet nærmere herpå.

Søer

Nærmeste målsatte sø er beliggende nord for Stege (DK-vandområde ID 932), ca. ligger ca. 1,6 km sydvest for projektområdet og uden direkte hydrologisk kontakt hertil.

Søen er i god økologisk tilstand grundet tilstandsvurdering af kvalitetselementet fytoplankton er baseret på data for klorofylindhold, mens den kemiske tilstand er ukendt.

Målsætningen for både økologisk og kemisk tilstand af søen er god tilstand.

Da projektområdet ikke er i direkte hydrologisk kontakt til denne eller andre målsatte søer, og da projektet ikke indebærer luftbårne emissioner, så vurderes projektet ikke at medføre påvirkning af målsatte søer, hvorfor der ikke vil blive vurderet nærmere herpå.

Kystvande

Det nærmeste målsatte kystvand til projektet er Fakse Bugt (DK vandområde ID 46) der er i hydraulisk forbindelse med projektområdet der ligger inde i dette vandområde.

Kystvandsområdet har en samlet moderat økologisk tilstand, med høj økologisk tilstand for indikatorparametrene for klorofyl og bundfauna.

Kystvandsområdet har en ukendt økologisk tilstand for miljøfarlige stoffer (MFS), samt kemisk tilstand.

Målsætningen for både økologisk og kemisk tilstand af kystvandsområdet er god tilstand.

Grundvand

Grundvandets tilstand vurderes på to måder: Mængden (den kvantitative tilstand) og vandkvaliteten (den kemiske tilstand).

Terrænnære grundvandsforekomster

Den nærmeste terrænnære grundvandsforekomst ligger 3,5 km syd for projektområdet (ID: DK_2.6_12_408). Forekomsten er i ringe kemisk og god kvantitativ tilstand.

Målsætningen for den terrænnære grundvandsforekomst er god for både kemisk og kvalitativ tilstand er god.

Projektet indebærer ikke vandindvinding eller udledning af miljøfremmede stoffer, hvorfor projektet ikke vil påvirke hverken den kvantitative eller kemiske tilstand af grundvandsforekomster.

Der vil derfor ikke blive vurderet nærmere på projektets påvirkninger af terrænnære grundvandsforekomster.

Regionale grundvandsforekomster

Projektområdet er beliggende ovenpå en regional forekomst af terrænnært grundvand (ID: DK_2.6_12_408). Forekomsten er god kemisk og god kvantitativ tilstand.

Målsætningen for den regionale grundvandsforekomst er god for både kemisk og kvalitativ tilstand er god.

Projektet indebærer ikke vandindvinding eller udledning af miljøfremmede stoffer, hvorfor projektet ikke vil påvirke hverken den kvantitative eller kemiske tilstand af grundvandsforekomster.

Der vil derfor ikke blive vurderet nærmere på projektets påvirkninger af regionale grundvandsforekomster.

Dybe grundvandsforekomster

Den nærmeste dybe grundvandsforekomst ligger 3 km sydøst for projektområdet (ID: DK_2.6_12_321). Forekomsten er i ringe kemisk og god kvantitativ tilstand.

Målsætningen for den regionale grundvandsforekomst er god for både kemisk og kvalitativ tilstand er god.

Projektet indebærer ikke vandindvinding eller udledning af miljøfremmede stoffer, hvorfor projektet ikke vil påvirke hverken den kvantitative eller kemiske tilstand af grundvandsforekomster.

Der vil derfor ikke blive vurderet nærmere på projektets påvirkninger af dybe grundvandsforekomster.

5.3.2 Miljømål og krav

De relevante miljøkrav for marine områder er fremsat i vandområdeplanerne 2022-2027 (Miljøministeriet, 2023) samt i aktuelle og kommende Natura 2000-planer for de relevante Natura 2000-områder.

De valgte indsatsområder for at opnå økologisk tilfredsstillende tilstand for udvalgte stoffer i de ferske og salte vådområder, der vedrører dette projekt, fremgår af vandområdeplanerne 2021-2027.

6 Vurdering af påvirkninger

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen gennemgås overordnet i dette indledende afsnit, hvorefter de i relevant omfang relateres til de enkelte dele af udpegningsgrundlaget for habitatnaturtyper, fugle samt relevante bilag IV-arter i de efterfølgende afsnit. Det er langt fra alle potentielle påvirkninger, som er relevante i forhold til de enkelte udpegningsgrundlag for henholdsvis habitat- og fuglebeskyttelsesområderne eller bilag IV-arterne.

6.1 Vurdering af påvirkninger på Natura 2000-områder

6.1.1 Habitatnaturtyper

De fleste habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget for habitatområde H168 findes ikke i umiddelbar nærhed af projektområdet og/eller er ikke i hydraulisk forbindelse hermed (se afsnit 5.1.2). En væsentlig påvirkning af disse områder, kan derfor på forhånd udelukkes.

De marine habitatnaturtyper bugt og vadeblade er imidlertid kortlagt nær projektområdet og er i hydrologisk kontakt hermed, hvorfor projektets potentielle påvirkning af disse habitatnaturtyper behandles nedenfor. Den terrestriske habitatnaturtype grå/grøn klit er desuden kortlagt indenfor projektområdet hvorfor den også behandles.

Bugt

Den marine naturtype bugt er kortlagt ca. 400 meter vest for projektområdet.

Den overordnede sandtransportør i området er bølgeenergien, der forårsager en netto langstransport af sediment fra øst fra Møns klint langs Møns nordkyst forbi Ulvshale og med naturligt aflejringsområde mod nordvest. Sand og sediment der måtte hvirvles op flyttes dermed naturligt videre og forventes ikke at aflejres inde i N168. Anlæg af nye bølgebrydere vil derfor ikke medføre øget tilsanding og ikke ændrer de eksisterende strømforhold og sedimenttransport til de kystnære vandområder og vil derfor ikke kunne påvirke nærmeste forekomst af bugt.

Det vurderes derfor, at en væsentlig negativ påvirkning af habitatnaturtypen bugt kan udelukkes, som følge af projektet i både anlægs, og driftsfasen.

Vadeblade

Den marine naturtype er kortlagt ca. 3 km nordvest for projektområdet. Grundet projektets afstand fra naturtypen, og da projektet ikke medfører udledning af næringsstoffer eller miljøfremmede stoffer og anlæg af nye bølgebrydere ikke medfører øget tilsanding og ikke ændrer de eksisterende strømforhold og sedimenttransport til de kystnære vandområder, vil projektet heller ikke kunne påvirke nærmeste forekomst af vadeblade.

Det vurderes derfor, at en væsentlig negativ påvirkning af habitatnaturtypen vadeblade kan udelukkes, som følge af projektet i både anlægs, og driftsfasen

Grå/grøn klit

Grå/grøn klit er kortlagt ca. 700 meter vest for projektområdet.

Da projektet ikke medfører udledning af næringsstoffer eller miljøfremmede stoffer til de kystnære vandområder, så vil projektet heller ikke kunne påvirke naturtypen grå/grøn klit, som ellers periodevist kan oversvømmes af havvandet. Desuden inddrages der ikke arealer udpeget som grå/grøn klit.

Det vurderes derfor, at en væsentlig negativ påvirkning af habitatnaturtypen grå/grøn klit kan udelukkes, som følge af projektet i både anlægs- og driftsfasen.

6.1.2 Habitatarter

Mygblomst

Arten er ikke registreret i umiddelbar nærhed af projektområdet og nærmeste registrering ligger 20 km øst for projektområdet. Selve projektområdet vurderes at være uden betydning for mygblomst, da arten ikke er tilknyttet marin habitatnatur, og projektet endvidere ikke er af en karakter, der vil kunne påvirke forekomst eller levesteder for bestande af mygblomst i længere afstand fra projektområdet.

Da selve projektområdet ikke indeholde yngle- eller rasteområder for arten, så vurderes det endvidere, at der i forbindelse med projektets aktiviteter ikke er risiko for individdrab af arten.

På den baggrund vurderes en væsentlig påvirkning af habitatarten mygblomst i H147 både i anlægsfasen og driftsfasen at kunne udelukkes.

Stor kærguldsmed

Selve projektområdet vurderes at være uden betydning for stor kærguldsmed da arten ikke er tilknyttet marin habitatnatur, og projektet endvidere ikke er af en karakter, der vil kunne påvirke forekomst eller levesteder for bestande af stor kærguldsmed i længere afstand fra projektområdet.

Da selve projektområdet ikke indeholde yngle- eller rasteområder for arten, så vurderes det endvidere, at der i forbindelse med projektets aktiviteter ikke er risiko for individdrab af arten.

På den baggrund vurderes en væsentlig påvirkning af habitatarten stor kærguldsmed i H147 i både anlægsfasen og driftsfasen at kunne udelukkes.

Skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl

Selve projektområdet vurderes at være uden betydning for arterne, da disse ikke er tilknyttet marin habitatnatur, samt at projektet endvidere ikke er af en karakter, der vil kunne påvirke forekomst eller levesteder for bestande af stor kærguldsmed i længere afstand fra projektområdet.

Da selve projektområdet ikke indeholde yngle- eller rasteområder for arterne vurderes det, at der i forbindelse med projektets aktiviteter ikke er risiko for individdrab af arterne.

På den baggrund vurderes en væsentlig påvirkning af habitatarterne skævsumpsnegl og vindelsnegl i H147 i både anlægsfasen og driftsfasen at kunne udelukkes.

Flodlampret

Flodlampret er ikke registreret i eller nær projektområdet. Som gydevandløb foretrækker flodlampretter floder og større åer. Larverne lever nedgravet i mudderbund både midt i vandløbet og langs brinkerne og efter forvandlingen trækker de små flodlampretter mod havet.

Da projektområdet ikke er placeret i nærheden af større vandløb, vil der i forbindelse med anlægsfasen ikke ske inddragelse af gyde- eller opvækstområder for arten, ligesom der ikke vil frigives sediment, som kan spredes til artens gyde- eller opvækstområder.

Da anlægsfasen er relativt kortvarig og projektområdet ikke vurderes at udgøre levested for hverken voksne eller juvenile individer af arten, vurderes projektet ikke at kunne påvirke bestanden af flodlampretter i form af individdrab, i forbindelse med anlægsfasen.

På den baggrund vurderes en væsentlig påvirkning af habitatarten flodlampret i H147 i både anlægsfasen og driftsfasen at kunne udelukkes.

Havlampret

Havlampret er ikke registreret i eller nær projektområdet. Arten gyder og lever de første 2,5 år af sit liv på sandet bund i større ferskvandsvandløb. Først i den voksne fase af artens liv vandrer den ud i havet, hvor den lever parasitisk på fisk. Da projektområdet ikke er placeret i nærheden af større vandløb, så vil der i forbindelse med anlægsfasen ikke ske inddragelse af gyde- eller opvækstområder for arten ligesom der ikke vil frigives sediment, som kan spredes til artens gyde- eller opvækstområder.

Da anlægsfasen er relativt kortvarig og projektområdet ikke vurderes at udgøre levested for hverken voksne eller juvenile individer af arten, vurderes projektet ikke at kunne påvirke bestanden af havlampretter i form af individdrab, i forbindelse med anlægsfasen.

På den baggrund vurderes en væsentlig påvirkning af havlampret i H147 i både anlægsfasen og driftsfasen at kunne udelukkes.

Stor vandsalamander

Projektområdet ligger ikke indenfor de kortlagte levesteder for stor vandsalamander.

Selve projektområdet vurderes at være uden betydning for stor vandsalamander, da arten ikke er tilknyttet marin habitatnatur, og projektet endvidere ikke

er af en karakter, der vil kunne påvirke forekomst eller levesteder for bestande af stor vandsalamander i længere afstand fra projektområdet.

Da selve projektområdet ikke indeholde yngle- eller rasteområder for arten vurderes det, at der i forbindelse med projektets aktiviteter ikke er risiko for individdrab af arten.

På den baggrund vurderes en væsentlig påvirkning af habitatarten stor vandsalamander i H147 i både anlægsfasen og driftsfasen at kunne udelukkes.

Marsvin

Arten er registreret indenfor projektområdet. Det kan således ikke udelukkes, at arten vil kunne forekomme i eller nær selve projektområdet, men grundet eksisterende forstyrrelser i form af bl.a. menneskelige aktiviteter nær Ulvshale Strand, vurderes projektområdet ikke at udgøre et egnet yngleområde for arten. Påvirkningerne af marsvin vil være specielt knyttet til anlægsfasen, hvor de midlertidigt kan blive forstyrret af undervandsstøj og vibrationer fra anlægsarbejdet og derfor fortrække fra området. Da marsvin vil være i stand til at opsøge andre raste- og fourageringsområder indenfor habitatområdet under anlægsfasen og da denne samtidig er relativt kortvarig, vurderes dette ikke at medføre en væsentlig påvirkning af arten.

Det vurderes endvidere, at der i forbindelse med projektets aktiviteter ikke er risiko for individdrab af arten.

På den baggrund vurderes en væsentlig påvirkning af habitatarten marsvin i H147 i både anlægsfasen og driftsfasen at kunne udelukkes.

Bredøret flagermus

Projektområdet rummer ikke yngle- eller rastelokaliteter for bredøret flagermus. Dette skyldes, at projektet er uden betydning for de insekter, som bredøret flagermus jager, samt at anlægsarbejdet gennemføres i dagtimerne, mens bredøret flagermus jager om natten.

Projektet udgør således heller ikke en risiko for enkeltindivider af bredøret flagermus.

På den baggrund vurderes en væsentlig påvirkning af habitatarten bredøret flagermus i H147 i både anlægsfasen og driftsfasen at kunne udelukkes.

Spættet sæl

Arten er ikke registreret i umiddelbar nærhed af projektområdet, men vurderes at kunne raste i projektområdet. Bestanden af spættet sæl bliver optalt i Bøgestrømmen samt ud for det nordøstlige Jungshoved. Bestanden har en opadgående tendens med 2018 som et godt år med 60 registrerede sæler, efter et par år med nedgang. Begrundet med de eksisterende forstyrrelser i form af bl.a. menneskelige aktiviteter nær Ulvshale Strand, vurderes projektområdet ikke at udgøre egnet yngleområde for arten.

Påvirkningerne af sæler vil være specielt knyttet til anlægsfasen, hvor de midlertidigt kan blive forstyrret af undervandsstøj og vibrationer fra anlægsarbejdet og

derfor fortrække fra området. Da spættet sæl vil være i stand til at opsøge andre raste- og fourageringsområder indenfor habitatområdet, mens anlægsfasen står på, og da anlægsfasen samtidig er relativt kortvarig, vurderes dette ikke at medføre en væsentlig påvirkning af arten. Det vurderes ligeledes ikke, at anlægsaktiviteterne vil medføre risiko for individdrab af arten.

På den baggrund vurderes en væsentlig påvirkning af habitatarten spættet sæl i H147 i både anlægsfasen og driftsfasen at kunne udelukkes.

6.1.3 Fugle

Projektområdet er i alt 18 hektar, og omkring 2,2 hektar af den vestlige del af projektområdet overlapper med fuglebeskyttelsesområderne F84 og F89, samt Ramsar nr. 22. I nedenstående afsnit præsenteres de enkelte fuglearter fra udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområderne F84 og F89.

Fuglearterne på udpegningsgrundlagene for fuglebeskyttelsesområderne og projektets potentielle påvirkning af disse arter behandles nedenfor.

Dværgterne(Y), *splitterne(Y)*, *havterne(Y)*, *fjordterne(Y)*, *rovterne(Y)* forekommer kun i Danmark i sommerrhalvåret hvor de yngler ret spredt og forekommer i kolonier på små, ubeboede øer og holme ved kyster, fjorde, vegetationsløse sandstrande eller i områder med lav og sparsom vegetation med relativt lidt færdsel.

Projektets potentielle påvirkninger (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde. Dette område udgør ikke et særligt vigtigt habitat for arterne da disse bevæger sig over mellemstore afstande i forbindelse med fouragering og har sine ynglelokaliteter på relativt uforstyrrede strande i afstande på over 3 km fra projektområdet. Fortrænges evt. rastende individer kortvarig ifm. anlægsarbejdet inde i projektområdet, vurderes det, at de med lige så høj succes kan fouragere på de øvrige marine arealer indenfor N168.

På denne baggrund, kan en væsentlig påvirkning af disse fuglearter på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen

Rørhøg (Y) yngler i Danmark i rørskove i moser, søer og tørvegrave. Fødesøgning foregår over marker, vedvarende græsarealer og enge.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde der i sig selv ikke udgør et egnet habitat eller levested for arten grundet fraværet af egnede yngle- og rastelokaliteter store sammenhængende og fugtige rørsumpsarealer.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

Plettet rørvagtel (Y) er en sjælden ynglefugl, som foretrækker sumpede vådområder, ferske enge og ådale med lavt vandspejl og rigelig vegetation, som ikke må gro til i rørsump.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, der i sig selv ikke udgør et egnet habitat eller levested for arten, grundet fraværet af egnede yngle- og rastelokaliteter.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes anlægs- og driftsfasen.

Klyde (Y) yngler hovedsageligt i kolonier primært langs lavvandede fjordkyster og i salte eller brakke kystlaguner, hvor der findes slikvader og åbne enge med kort vegetation. I sjældne tilfælde træffes den også ynglende på egnede lokaliteter ved ferskvand.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, der i sig selv ikke udgør et egnet habitat eller levested for arten, grundet fraværet af egnede yngle- og rastelokaliteter.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes anlægs- og driftsfasen.

Brushane (Y) yngler hovedsagelig på flade, fugtige, kortgræssede enge uden eller med kun svag påvirkning af saltvand.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, der i sig selv ikke udgør et egnet habitat eller levested for arten grundet bl.a. en høj saltpåvirkning og fraværet af egnede yngle- og rastelokaliteter.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

Hedelærke (Y) yngler i nåleskovslysninger og marker på sandet jord omkranset af skov samt heder og klitheder med hegn af træer eller med spredte træer og buske. I modsætning til sanglærken, der yngler i det åbne land, kræver hedelærken træer eller buske.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, der i sig selv ikke udgør et egnet habitat eller levested for arten grundet blandt andet fravær af træer eller buske som arten er afhængig af som yngle- og rastelokalitet.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes anlægs- og driftsfasen.

Skarv (TY) yngler i store kolonier i træer og skovområder nær vandområder, men i stigende grad også på jorden på beskyttede lokaliteter som småøer og rev.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, der i sig selv ikke udgør et egnet habitat eller levested for arten grundet fraværet af træer hvor arten kan yngle. Skulle den midlertidigt fortrænges fra projektområdet under fouragering vurderes det at den med lige så stor succes ville kunne søge andre fourageringsområder på naboarealer eller i den resterende del af N168.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

Havørn (Y) yngler primært ved fjorde, lavvandede kyster og større søer og kan have redesteder i længere afstand fra marine områder hvorfor de også kan flyve langt under fouragering. Arten raster i fuglebeskyttelsesområde F84 med en lidt svingende bestand på 0-2 fugle. I fuglebeskyttelsesområde F89 ses en lidt større bestand på 3-7 overvintrende fugle. Arten fanger for hovedparten fisk, men også vandfugle som bl.a. blyhøns. Da hele området rummer store marine arealer og mange overvintrende vandfugle, tilgodeses artens krav til fourageringsområde.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, der i sig selv ikke udgør et egnet habitat eller levested for arten. Skulle arten blive fortrængt under anlægsfasen vil den med lige så stor succes kunne søge andre fourageringsområder på naboarealer eller i den resterende del af N168.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

Knopsvane (T) yngler og fouragerer ved kyster, store fladvandede arealer med bundvegetation af især ålegræs. Arten fælder som andre andefugle hvert år i juli-september sine svingfjer, og er i den periode særligt sensitiv overfor forstyrrelser.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til det relativt lille, primært marine projektområde, men kan midlertidigt fortrænge arterne, især under fældning som forgår fra juli-september. Det vurderes dog at hvis arten midlertidigt fortrænges fra projektområdet vil de kunne fortsætte fældningen og fødesøgning i på de tilstødende naboarealer da projektområdet udgør en meget lille del af det samlede tilgængelige fælde- og fødesøgningsområde for andefugle.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

Sangsvane (Y), *pibesvane (T)*, *grågåse(T)*, *bramgåse(Y)*, *blisgåse(T)* og *knopsvane(T)* er alle faste trækfugle i Danmark og fouragerer i store flokke på marker med vinterafgrøder og overnattende i søer eller ved lavvandede kyster. Knopsvane fouragerer bl.a. ålegræs langs kyster og i søer. Arterne fælder som andre andefugle hvert år i juli-september sine svingfjer og er i den periode særligt sensitiv overfor forstyrrelser.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, men kan midlertidigt fortrænge arterne, især under fældning som forgår fra juli-september. Det vurderes dog at hvis arterne midlertidigt fortrænges fra projektområdet vil de kunne fortsætte fældningen og fødesøgningen på de tilstødende naboarealer, da projektområdet udgør en meget lille del af det samlede tilgængelige fælde- og fødesøgningsområde for andefugle.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

Pibeand(T), *Skeand (T)*, *spidsand (T)* og *hvinand (T)* yngler fåtalligt i Danmark, men raster i områdets lavvandede bugter, sandbanker, laguner og vadeflader. Pibeanden lever af vandplanter og græs og med områdets lavvandede bugter og sandbanker og tilstødende strandenge, skeanden lever især af plankton, krebsdyr, insekter og frø, som den sier fra vandet med sit næb, der er forsynet med lameller, spidsand lever af plantefrø og smådyr der findes på lavt vand eller mudderflader og hvinand fouragerer i lavvandede områder og æder muslinger, snegle, krebsdyr og fisk.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, men kan midlertidigt fortrænge arterne, især under fældning som forgår fra juli-september. Det vurderes dog at hvis arterne midlertidigt fortrænges fra projektområdet vil de kunne fortsætte fældningen og fødesøgning på de tilstødende naboarealer, da projektområdet udgør en meget lille del af det samlede tilgængelige fælde- og fødesøgningsområde for andefugle.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

Troldand (T) yngler i store lavvandede bugter og søer hvor den også raster om dagen. Om natten flyver den til lavvandede og gerne brakvandsområder, hvor den ernærer sig af bunddyr som snegle, muslinger og orme.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, men kan midlertidigt fortrænge arterne, især under fældning som forgår fra juli-september. Det vurderes dog at hvis arterne midlertidigt fortrænges fra projektområdet vil de kunne fortsætte fældningen og fødesøgning på de tilstødende naboarealer, da projektområdet udgør en meget lille del (2,2 hektar) af det samlede tilgængelige fælde- og fødesøgningsområde for andefugle.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

Stor skallesluger (T) og lille skallesluger (Y). Stor skallesluger yngler fåtalligt langs kysterne på Als, Fyn, Sydøstsjælland, Falster, Møn og på Bornholm og lille skallesluger overvintrer ikke i Danmark. Begge arter overvintrer i lavvandede områder og fouragerer på småfisk og ål i store lavvandede bugter med ringe forstyrrelse.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, der i sig selv ikke udgør et egnet habitat eller levested for arten, som er tilknyttet store lavvandede bugter.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

Toppet skallesluger (T) yngler fåtalligt på ferskvandslokaliteter og fouragerer langs kyster og større fjorde hvor den lever af skidtfisk som skaller, hundestejler, kutlinger og ålekvabber, samt krebsdyr og plantemateriale.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, der i sig selv ikke udgør et egnet habitat eller levested for arten som er tilknyttet større fjorde.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

Vandrefalk (T) er yngler fåtalligt i Danmark og fouragerer i skovbryn og over åbne marker hvor dens fødegrundlag er mellemstore fugle som ænder og vade-fugle.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, der i sig selv ikke udgør et egnet habitat eller levested for arten. Skulle arten blive fortrængt under anlægsfasen, vil den med lige så stor succes kunne søge andre fourageringsområder på naboarealer eller i den resterende del af N168.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

Blishøne (T) yngler i rørskov og fælder efterfølgende ved lavvandende kyster, indre fjorde og søer. Arten lever af vandplanter, specielt grønalger, men tager også muslinger, snegle, orme og insekter. En del af føden henter de på bredden og af og til på de tilstødende strandenge og N168 lavvandede bugter og sandbanker og tilstødende strandenge tilgodeser området artens fødebehov og krav til sikre og uforstyrrede raste- og overnatningslokaliteter.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, der i sig selv ikke udgør et egnet habitat eller levested for arten. Skulle arten blive fortrængt under anlægsfasen, vil den med lige så stor succes kunne søge andre fouragerings- og fældeområder områder på naboarealer eller i den resterende del af N168.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

Hjejle (T) fouragerer ofte i store flokke på græs- og pløjemarken, hvor de tit er i selskab med viben. Arten lever af insekter og orme, og fouragerer også om natten i forbindelse med fuldmåne. Arten bevæger sig meget efter føden, hvorfor fuglene sjældent træffes det samme sted i ret mange dage. Da området indeholder store strandengsarealer, hede, overdrev, enge og dyrkede arealer tilgodeser området artens behov for fouragerings- og rastelokaliteter.

Projektets potentielle påvirkninger i anlægs- og driftsfasen (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen og spredning af sediment) er begrænset til et relativt lille marint projektområde, der i sig selv ikke udgør et egnet habitat eller levested for arten, grundet fraværet af egnede yngle- og fourageringslokaliteter. Skulle arten blive fortrængt under anlægsfasen vil den med lige så stor succes kunne søge andre fourageringsområder på naboarealer eller i den resterende del af N168.

På den baggrund kan en væsentlig påvirkning af denne art på udpegningsgrundlagene udelukkes i anlægs- og driftsfasen.

6.2 Vurdering af påvirkninger på bilag IV-arter

Marsvin

Arten er registreret indenfor projektområdet. Det kan således ikke udelukkes, at arten vil kunne forekomme nær selve projektområdet, men grundet eksisterende forstyrrelser i form af bl.a. menneskelige aktiviteter nær Ulvshale Strand, så vurderes projektområdet ikke at udgøre egnet yngleområde for arten. Påvirkningerne af sæler vil være specielt knyttet til anlægsfasen, hvor de midlertidigt kan blive forstyrret af undervandsstøj og vibrationer fra anlægsarbejdet og derfor fortrække fra området. Da marsvin vil være i stand til at opsøge andre raste- og fourageringsområder indenfor habitatområdet mens anlægsfasen står på og da anlægsfasen samtidig er relativt kortvarig, så vurderes dette ikke at medføre en væsentlig påvirkning af arten.

Da anlægsfasen er relativt kortvarig, vurderes projektet ikke at kunne påvirke bestanden af marsvin i forbindelse med anlægsfasen.

I driftsfasen vil der ikke ske væsentlige ændringer af projektområdets brug, sammenlignet med i dag, og projektet vurderes derfor at være uden betydning for marsvin.

Samlet set vurderes projektet ikke at kunne påvirke marsvin eller områdets økologiske funktionalitet for arten, ligesom projektet ikke vil medføre risiko for drab af enkeltindivider af arten.

Springfrø, Stor vandsalamander og spidssnudet frø

Da arterne ikke forekommer i umiddelbar nærhed af projektet, på baggrund af deres lave salttolerance der forhindrer deres tilstedeværelse i eller nær marine områder, vurderes de ikke at blive påvirket af evt. anlægsarbejder, sedimentspredning eller øget aktivitet som følge af anlægsarbejdet.

Da projektområdet ikke er vurderet egnet som overvintringsområde for springfrø, stor vandsalamander og spidssnudet frø så vurderes en udførelse af projektet indenfor artens dvaleperiode, dvs. fra november til og med marts, ikke medføre risiko for individdrab af arten eller at påvirke rasteområder i forbindelse med projektets anlægsaktiviteter negativt.

Samlet set vurderes projektet ikke at kunne påvirke springfrø, stor vandsalamander og spidssnudet frø eller områdets økologiske funktionalitet for arterne, ligesom projektet ikke vil medføre risiko for drab af enkeltindivider.

Markfirben

Markfirben vurderes kun at have en begrænset forekomst i eller umiddelbart omkring projektområdet. Da arten ikke er knyttet til marine områder men mere heder, overdrev og klitter (der jf. Natura 2000 vurderingerne ikke berøres), vil arten ikke blive påvirket af evt. anlægsarbejder, sedimentspredning eller øget aktivitet som følge af anlægsarbejdet.

Da projektområdet ikke er vurderet egnet som overvintringsområde for markfirben, vurderes en udførelse af projektet indenfor artens dvaleperiode, dvs. fra november til og med marts, ikke medføre risiko for individdrab af arten eller at påvirke rasteområder i forbindelse med projektets anlægsaktiviteter negativt.

Samlet set vurderes projektet ikke at kunne påvirke markfirben eller områdets økologiske funktionalitet for arten, ligesom projektet ikke vil medføre risiko for drab af enkeltindivider.

Stor kærguldsmed

Selve projektområdet vurderes at være uden betydning for stor kærguldsmed da arten ikke er tilknyttet marin habitatnatur, og projektet endvidere ikke er af en karakter, der vil kunne påvirke forekomst eller levesteder for bestande af stor kærguldsmed i længere afstand fra projektområdet.

Da selve projektområdet ikke indeholde yngle- eller rasteområder for arten vurderes det, at der i forbindelse med projektets aktiviteter ikke er risiko for individdrab af arten.

Samlet set vurderes projektet ikke at kunne påvirke stor kærguldsmed eller områdets økologiske funktionalitet for arten, ligesom projektet ikke vil medføre risiko for drab af enkeltindivider.

6.3 Vurdering af påvirkning på vandområder

Projektet vurderes ikke jf. afsnit 5.3 at medføre påvirkning af målsatte vandløb, søer eller grundvandsforekomster.

6.3.1 Kystvande

Kystvandsområdet Fakse Bugt (DK vandområde ID 46) har en samlet moderat økologisk tilstand, med høj økologisk tilstand for indikatorparametrene for klorofyl og bundfauna.

Kystvandsområdet har en ukendt tilstand for miljøfarlige stoffer (MFS), samt kemisk tilstand.

Projektets etablering af bølgebrydere samt renovation af den eksisterende bølgebryder vil medføre sandfodring og anlæg af sten på havbunden. Grundet områdets naturlige sedimenttransport til et aflejringsområde nord for projektområdet, vurderes projektet, der ikke ændrer på dette forhold, ikke at kunne medføre tilstandsændringer eller hindre/udsætte målopfyldelse af hverken den økologiske eller kemiske tilstand af vandområdet.

Da anlægsarbejdet med etablering af sand-og stenstrukturer langs kysten er af meget kortvarig karakter og ikke vil medføre frigivelse af miljøfremmede stoffer, vurderes projektet ikke at medføre risiko for tilstandsændringer af vandområdets kemiske eller økologiske tilstand ligesom bølgebryderne på sigt ikke vil hindre/udsætte vandområdets muligheder for målopfyldelse.

7 Kumulative påvirkninger

Der er ikke kendskab til andre planer eller projekter, der sammen med det aktuelle projekt kan medføre væsentlige påvirkninger af Natura 2000-området, bilag IV-arter eller målsatte vandområder.

8 Konklusion

Projektområdet er beliggende indenfor den marine habitattype bugt (1160) der er på udpegningsgrundlaget for H147.

Samlet set kan det konkluderes, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af habitatnaturtyper eller arter på udpegningsgrundlagene for habitatområde H147.

Det kan ligeledes konkluderes, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af fugle på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F84 og F89.

Projektet vil ikke hindre områdets målopfyldelse eller påvirke Natura 2000-områdernes integritet.

Projektet vurderes endvidere hellere ikke at påvirke naturtilstande eller naturområdernes mulighed for at opnå fastsatte målsætninger for målsatte vandforekomster i eller nær projektområdet.

Marine og øvrige habitatnaturtyper

På baggrund af projektets karakter og korte varighed kan en påvirkning af bugt, vadeflade og grå/grøn klit udelukkes

Habitatarter

Udpegningsgrundlagene for H147 omfatter arterne marsvin, spættet sæl, bredøret flagermus, havlampret, flodlampret, stor vandsalamander, skæv-og sumpvindelsnegl, samt mygblomst.

Projektområdet ikke vurderes at udgøre hverken yngle-, raste- eller overvintningsområde for disse arter, hvorfor projektet ikke vurderes at påvirke den økologiske funktionalitet af området for den enkelte art negativt eller at medføre risiko for individdrab.

Bilag IV-arter

Der er desuden foretaget en vurdering af projektets potentielle påvirkning på relevante bilag IV-arter (marsvin springfrø, stor vandsalamander, spidssnudet frømarkfirben og stor kærguldsmed). For disse arter gælder, at projektområdet ikke vurderes at udgøre hverken yngle-, raste- eller overvintringsområde for disse arter, hvorfor projektet ikke vurderes at påvirke den økologiske funktionalitet af området for den enkelte art negativt eller at medføre risiko for individdrab.

Fugle

Nature 2000 området udgør et vigtigt raste, overvintrings- og yngleområde for en række forskellige fuglearter. Fuglearterne på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F94 og F98 og kan potentielt forekomme i eller nær projektområdet under fouragering eller fældning, men deres levevis er ikke særligt tilknyttet dette område. Projektets potentielle påvirkninger (arealinddragelse, forstyrrelse i anlægsfasen) er begrænset til et relativt lille marint projektområde og dette område udgør ikke et særligt vigtigt habitat for arterne da disse bevæger sig over mellemstore afstande i forbindelse med fouragering og har sine ynglelokaliteter på relativt uforstyrrede strande i afstande på over 3 km fra projektområdet. Fortrænges rastende arter kortvarig ifm. anlægsarbejdet inde i projektområdet vurderes det de med lige så høj succes kan fouragere på de øvrige marine arealer indenfor N168.

9 References

- Arter.dk. (marts 2024). Hentet fra <https://arter.dk>
- Danmarks Miljøportal. (marts 2024). *Naturdata*. Hentet fra Danmarks Miljøportal: <http://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch>
- Dansk Ornitologisk Forening. (marts 2024). Hentet fra DOFbasen: <https://dofbasen.dk/>
- Dansk Pattedyratlas. (Oktober 2022). *Dansk Pattedyratlas*. Hentet fra pattedyratlas.lex.dk/
- Fog, K. (1993). *Oplæg til forvaltningsplan for Danmarks padder og krybdyr*. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen.

- Gustafson, D. H., Andersen, A. S., Mikusinski, G., & Malmgren, J. C. (2009). Pond Quality Determinants of Occurrence Patterns of Great Crested Newts (*Triturus cristatus*). *Journal of Herpetology*, 300-310.
- Hartel, T. (2009b). *Amphibian distribution in a traditionally managed rural landscape of Eastern Europe: Probing the effects of landscape composition*.
- Kjær, C., Adrados, L., Boel, M., Briggs, L., Christensen, P. K., Damm, N., . . . Wiberg-Larsen, P. (2023). *Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets Bilag IV*. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 271 s. - Videnskabelig rapport nr. 520.
- MiljøGIS. (marts 2024b). *MiljøGIS for basisanalyse for vandområdeplaner 2021 - 2027*. Hentet fra MiljøGIS:
<https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3basis2019>
- Miljøministeriet. (2023). *Vandområdeplanerne 2022-2027*. Miljøministeriet.
- Miljøministeriet. (marts 2024a). *MiljøGIS til Natura2000*. Hentet fra MiljøGIS:
<https://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=miljoegis-natura2000>
- Miljøstyrelsen. (2020c). *Habitatvejledningen. Vejledning til bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter*. Miljøstyrelsen.
- Miljøstyrelsen. (2020c). *Vejledning til bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter*. Miljø- og Fødevareministeriet, Miljøstyrelsen.
- Miljøstyrelsen. (2021). *Natura 2000-basisanalyse 2022-2027. Revideret udgave. "Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund" der består af habi-tatområde H147, fuglebeskyttelsesområderne F84 Ulvsund, Grønsund og Fanefjord og F89 Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nord*. Miljøstyrelsen.
- Miljøstyrelsen. (2023). *Miljøstyrelsen - Artsleksikon*. Hentet Oktober 2014 fra <https://mst.dk/natur-vand/natur/artsleksikon/padder/spidssnudet-froe/>
- Miljøstyrelsen. (marts 2024). *Vandplandata*. Hentet fra <https://vandplandata.dk/vp3endelig2022/vandomraade>
- Møller, J. D., Baagøe, H. J., Degn, H. J., & Krabbe, E. (2013). *Forvaltningsplan for flagermus. Beskyttelse og forvaltning af de 17 danske flagermusarter og deres levesteder*. Naturstyrelsen, Miljøministeriet.
- Naturbasen.dk. (marts 2024). Hentet fra Naturbasen - Danmarks Nationale Artsportal: <https://www.naturbasen.dk/>
- Ravn, P. (2015). *Forvaltningsplan for markfirben. Beskyttelse og forvaltning af markfirben, Lacerta agilis, og det levesteder i Danmark*. Miljø- og Fødevareministeriet, Naturstyrelsen.
- Rådet for Den Europæiske Union. (1992). *Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter*. Hentet fra <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0043:DA:HTML>
- Rådet for Den Europæiske Union. (2009). *Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle*. Hentet fra EF-tidende nr. L103 af 25.04.1979: <http://eur->

- lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31979L0409:DA:HT
ML
- Skov- og Naturstyrelsen & DMU. (2016). *Habitatbskrivelser, årgang 2016. Beskrivelse af danske naturtyper omfattet af habitatdirektivet (NATURA 2000 typer). Habitatbeskrivelser ver. 1.05.* Skov- og Naturstyrelsen & DMU.
- Søgaard, B., Wind, P., Bladt, J., Mikkelsen, P., Therkildsen, O. R., Balsby, T. S., . . . Teilmann, J. (2016). *Arter 2015. NOVANA.* Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 126 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 209. <http://dce2.au.dk/pub/SR209.pdf>.
- Søgaard, B., Wind, P., Elmeros, M., Bladt, J., Mikkelsen, P., Wiberg-Larsen, P., . . . Teilmann, J. (2013). *Overvågning af arter 2004-2011. NOVANA.* Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 50.
- Søgaard, B.; Asferg, T. (2007). *Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning.* Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet - Faglig rapport fra DMU nr. 635. <http://www.dmu.dk/Pub/FR635.pdf>.
- Søgaard, B.; Asferg, T. (2007). *Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning.* Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet - Faglig rapport fra DMU nr. 635. <http://www.dmu.dk/Pub/FR635.pdf>.
- Søgaard, B.; Asferg, T. (2007). *Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning.* Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet - Faglig rapport fra DMU nr. 635. <http://www.dmu.dk/Pub/FR635.pdf>.
- Therkildsen, O. R., Wind, P., Elmros, M., Alnøe, A., Blandt, J., Mikkelsen, P., . . . Teilman, J. (2020). *Arter 2012-2017. NOVANA.* Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 208 s. - Videnskabelig rapport nr. 358. <http://dce2.au.dk/pub/SR358.pdf>.
- Voituron, Y., Paaschburg, L., Holmstrup, M., Barré, H., & Ramløv, H. (2009). Survival and metabolism of *Rana arvalis* during freezing. *Journal of Comparative Physiology*, 223-230.